

Suunnitelma

6.10.2025

VN/7625/2024
VN/7625/2024-PLM-6

Asetus valtion talousarviosta (1243/1992) 10 §

Puolustusministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma (2025)

Toiminta- ja taloussuunnitelman tarkoituksena on ennakoida valtion talousarviossa, lainsäädännössä ja muilla päätöksillä toimeenpantavien valtioneuvoston valtion taloutta ja toimintapolitiikkaa koskevien linjauksien toteuttaminen ministeriön toimialalla.

Suunnitelman laatimisen lähtökohtana on pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma ([Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58](#)) ja siihen perustuvat suunnittelukautta koskevat valtioneuvoston hyväksymät valtion taloutta ja toimintapolitiikkaa koskevat linjaukset. Edelleen valmistelussa huomioidaan valtioneuvoston selonteot ulko- ja turvallisuuspolitiikasta sekä puolustuksesta: ([VNS 9/2024 vp](#), [VNS 3/2024 vp](#)).

Suunnitelma on valmisteltu rinnan hallinnonalan virastojen tulossopimusten ja kehysehdotuksen 2025–2028 kanssa.

Puolustusministeri

Antti Häkkänen

Kansliapäällikön sijainen, apulaisosastopäällikkö

Sara Kajander

Liitteet

Jakelu
PLM VI Viestintäyksikkö
PLM HA Hallintoyksikkö
PLM RO Resurssipoliittinen osasto
PLM HO Hallintopoliittinen osasto
PLM PO Puolustuspoliittinen osasto
PLM TK Turvallisuuskomitean sihteeristö
Pääesikunta

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 0295 16001
Helsinki +358 295 16001

kirjaamo.plm@gov.fi
www.defmin.fi

Tiedoksi Valtiokonttori
Valtiontalouden tarkastusvirasto VTV

VN/7625/2024-PLM-6

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Sisällys

1. Hallitusohjelman toimeenpano ja strategiset linjaukset	3
1.1 Toimintaympäristö	4
1.2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	5
1.3 Valtioneuvoston hankkeet	6
1.4 Säädösvalmistelu ja laillisuusvalvonta	7
1.5 Kestävä kehitys	8
1.6 Sukupuolten välinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	8
2. Puolustuspolitiikka ja hallinto (27.01.)	9
2.1 Suomi Naton jäsenenä	10
2.2 EU ja muu puolustusyhteistyö	11
2.3 Henkilöstövoimavarat	13
2.4 Asevelvollisuus	14
2.5 Materiaalipolitiikka ja hankeohjaus	15
2.6 Maapuolustuksen uudistus	16
2.7 Sotilaallinen liikkuvuus	16
2.8 Strategiset suorituskykyhankkeet (F-35-hanke ja Laivue 2020 -hanke)	16
2.9 Tietohallinto	16
2.10 Kyberpuolustus	17
2.11 Yhdyskunta-, kiinteistö- ja ympäristöpolitiikka	18
2.12 CBRN-puolustus	19
2.13 Asevalvonta	19
2.14 Vientivalvonta	19
2.15 Tiedolla johtaminen	20
2.16 Teknologian hallinta ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio (TKI) -politiikka	20
2.17 Avaruus	21
2.18 Paikka- ja olosuhdetietoalan yhteistyö	22
2.19 Valmius	22
2.20 Viestintä	22
3. Sotilaallinen maanpuolustus (27.10.)	24
3.1 Puolustusvoimien toiminta	28
3.2 Valmius	29
3.3 Suunnittelu osana liittokuntaa	30
3.4 Osallistuminen Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin ja valmiusjoukkoihin	30
3.5 Puolustusyhteistyö	30
3.6 Kyberpuolustus	31
3.7 Huoltovarmuus	32

3.8 Teknologian hallinta ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio (TKI) -politiikka.....	32
3.9 CBRN-puolustus.....	33
3.10 Asevalvonta.....	33
3.11 Vientivalvonta	33
3.12 Paikkatieto	33
3.13 Henkilöstö.....	33
3.14 Asevelvollisuus ja toimintakyky	35
3.15 Materiaali ja palvelut	35
3.16 Monitoimihävittäjän hankinta	38
3.17 Tietohallinto	38
3.18 Tilahallinta ja ympäristönsuojelu	40
3.19 Organisaatioturvallisuus	41
3.20 Tekninen turvallisuus	42
4. Sotilaallinen kriisinhallinta (27.30.)	43
5. Hallinnonalan määrärahat.....	45

1. Hallitusohjelman toimeenpano ja strategiset linjaukset

Petteri Orpon hallituksen ohjelman ([Valtioneuvoston julkaisu 2023:58](#)) mukaan Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeimpinä päämäärinä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Naton jäsenmaana Suomi ylläpitää vahvaa kansallista puolustuskykyä kaikissa olosuhteissa sekä varautuu vastaanottamaan apua liittolaisiltaan sekä antamaan apua ja tukemaan muita Nato-jäsenmaita velvollisuuksiensa mukaisesti.

Valtioneuvosto hyväksyi 19.12.2024 istunnossaan hallitusohjelman mukaisesti laaditun valtioneuvoston puolustuselonteon ([VNS 9/2024 vp](#)) antamisen eduskunnalle. Puolustuselonteko on valmisteltu poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja sen laatimisessa on kuultu parlamentaarista seurantaryhmää. Puolustuselonteolla ja sen toimeenpanolla turvataan Suomen puolustuskyky vakavassa ja vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä, luodaan edellytykset kaikki operatiiviset toimintaympäristöt huomioivan puolustusjärjestelmän ylläpidolle ja kehittämiselle, linjataan henkilöstötarpeesta ja taloudellisista voimavaroista sekä ohjataan kansallisen lainsäädännön kehittämistä. Selonteossa on otettu kattavasti huomioon Nato-jäsenyyden vaikutukset ja siinä annetaan perusteet Suomen puolustuspoliittiselle ja sotilaalliselle roolille Natossa, EU:ssa ja kansainvälisessä puolustusyhteistyössä. Puolustuselonteon aikajänne ylittää kuluvan vaalikauden ulottuen 2030-luvulle.

Eduskunta on kirjelmässään ([EK 27/2025 vp](#) - [PuVM 5/2025 vp](#)) todennut, että puolustusvaliokunta on pidettävä informoituna siitä, miten puolustuselonteon ja mietinnön huomioiden jalkauttaminen etenee ja puolustushallinnon on annettava puolustusvaliokunnalle vuosittain selvitys tästä. Lisäksi eduskunta edellyttää, että kaikki eduskuntapuolueet kattava parlamentaarinen seuranta järjestetään myös tulevien turvallisuutta koskevien selonteojen valmistelun yhteydessä.

Suomen puolustus perustuu vahvaan kansalliseen puolustuskykyyn osana liittokunnan yhteistä pelotetta ja puolustusta. Suomi osallistuu laaja-alaisesti Naton ja koko liittokunnan kattavaan pelotteeseen ja yhteiseen puolustukseen ilman ennakkorajoituksia. EU:n puolustusyhteistyön syventäminen säilyy Suomen EU-politiikan prioriteettina ja EU:n puitteissa annetut sitoumukset toteutetaan. Muuta puolustusyhteistyötä kehitetään ottaen huomioon Suomen toteutunut Nato-jäsenyys.

Puolustuskyky perustuu jatkossakin asevelvollisuuteen, laajaan ja koulutettuun reserviin ja korkeaan maanpuolustustahtoon. Suomi on sitoutunut liittokunnan taakanjakoon ja se edellyttää ylivaalikautisesti puolustusbudjettia, joka asettuu vähintään Naton yhteisesti määrittämälle tavoitetasolle. Puolustusbudjetin on mahdollistettava puolustuskyvyn pitkäjänteinen ylläpito ja kehittäminen siten, että henkilöstö, toiminta, infrastruktuuri sekä materiaali-investoinnit ovat keskenään tasapainossa. Suomi nostaa uhkaperusteisesti ja tarvelähtöisesti puolustusmenojen tason vähintään 3 prosenttiin bruttokansantuotteesta (BKT) vuoteen 2029 mennessä.

Naton jäsenmaat sitoutuivat Haagin huippukokouksessa kesäkuussa 2025 nostamaan puolustusmenonsa viiteen prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2035 mennessä. Tästä 3,5 prosenttia tulee käyttää suoriin puolustusmenoihin Naton nykyisen puolustusmenomääritelmän mukaisesti. Luku perustuu arvioon Naton yhteisesti sopimien suorituskykytavoitteiden toimeenpanon kustannuksista. Loput 1,5 prosenttia tulee kohdentaa puolustusta ja turvallisuutta tukeviin investointeihin, jotka tukevat Naton yhteisen puolustuksen suunnitelmien toimeenpanoa ja kansallista kriisinkestävyyttä. Esimerkkejä näistä ovat infrastruktuurin kehittäminen, huoltovarmuus, kyberturvallisuus sekä puolustusteollisuuden pohjan vahvistaminen. Puolustusmenojen korottamisen tavoitteena on vastata vakaviin turvallisuusuhkiin ja -haasteisiin, erityisesti Venäjän pitkäaikaiseen uhkaan euroatlanttiselle turvallisuudelle sekä jatkuvaan terrorismin uhkaan.

Suomi ylläpitää ja kehittää vahvaa omaa puolustuskykyään kaikissa tilanteissa ottaen huomioon Naton yhteiset tavoitteet. Suomen puolustuksen keskeiset toiminnot on kytketty osaksi Naton yhteisiä rakenteita ja toimintamalleja. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vahvistanut Suomen puolustuskyvyn perustan merkitystä. Puolustusta on kehitetty Suomessa järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön ja Nato-jäsenyyden sekä EU:n vaatimuksiin.

Suomen puolustuksen keskeiset toimintaedellytykset ovat ajantasainen lainsäädäntö, riittävä resursointi mukaan lukien ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö sekä tarkoituksenmukainen puolustusmateriaali ja infrastruktuuri.

Suomalaisen yhteiskunnan kriisinkestävyys perustuu kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaiseen varautumiseen, jolla turvataan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpito kaikissa olosuhteissa. Kokonaismaanpuolustuksen periaatteen mukaisesti Suomen puolustus nojaa yhteiskunnan tukeen. Kokonaismaanpuolustusta ja sen yhteensovittamista vahvistetaan edelleen.

Suomi jatkaa puolustusmateriaali- ja koulutustukea Ukrainalle, ja luovutettu suorituskky ja annettu koulutus korvataan puolustushallinnolle. Puolustushallinnon Ukraina-tukea ja yhteistyötä suunnitellaan myös pidemmälle aikavälille.

1.1 Toimintaympäristö

Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristö muuttui perustavanlaatuisesti ja pitkäaikaisesti Venäjän hyökättyä Ukrainaan helmikuussa 2022. Euroopan ja Suomen turvallisuustilanne on vakavampi ja vaikeammin ennakoitavissa kuin kertaakaan kylmän sodan jälkeen.

Turvallisuuspoliittisen uudelleenarvioinnin seurauksena Suomi ja Ruotsi hakivat Naton jäsenyyttä. Suomesta tuli Naton jäsen 4.4.2023 ja Ruotsista 7.3.2024. Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan jälkeen Naton toiminnassa on korostunut 5 artiklan mukainen yhteinen puolustus, ja Nato on vahvistanut sotilaallista läsnäoloaan itäisissä jäsenmaissa.

Suomen arktisten lähialueiden ja Itämeren sotilasstrateginen merkitys on kasvanut. Sotilaalliseen voimankäyttöön Suomea vastaan tai sillä uhkaamiseen tai poliittiseen painostukseen varaudutaan ylläpitämällä ja kehittämällä omaa vahvaa puolustuskkyä osana Naton pelotetta ja puolustusta, yhdessä liittolaismaiden ja kumppaneiden kanssa. Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydet laajentavat merkittävästi Naton yhteisen puolustuksen vastuualueutta Pohjois-Euroopassa. Suomen alue on otettu huomioon Naton operatiivisessa suunnittelussa, johon Suomikin osallistuu. Natossa on käynnissä työ Suomen integroimiseksi Naton pelotteeseen ja puolustukseen. Suomi osallistuu yhteisen pelotteen tuottamiseen sekä varautuu tukemaan muita liittolaisia mahdollisen yhteisen puolustuksen tilanteessa. Suomeen sijoitettavat Naton maavoimien johtoporras sekä eteentyönnetty maavoimajoukkojen läsnäolo vahvistavat Naton pelotetta ja puolustusta Pohjois-Euroopassa.

Toimintaympäristön muutos edellyttää kykyä ennaltaehkäistä, toimia ja puolustautua kaikissa operatiivisissa toimintaympäristöissä. Toimintaympäristön seuranta- ja analysointikyvyyn, alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen sekä valmiuden ylläpidon merkitys korostuu. Puolustuksen kehittämisessä on varauduttava myös Ukrainassa käynnissä olevan sodan kaltaiseen laajaan, pitkäkestoiseen ja moniulotteiseen kriisiin.

Suomen sotilaallinen puolustaminen, kokonaismaanpuolustus ja kokonaisturvallisuus kytkeytyvät yhä tiiviimmin toisiinsa. Varautuminen tuottaa valmiuden yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiselle kaikissa turvallisuustilanteissa. Tulevina vuosina korostuvat sekä sotilaallinen että kattavampi yhteiskunnallinen varautuminen laaja-alaiseen vaikuttamiseen, jota kehittyvä teknologia osaltaan mahdollistaa ja vauhdittaa. Eri politiikka-alojen välinen keskinäisriippuvuus on kasvanut, mikä tulee huomioida puolustuskkyyn ylläpidossa ja kehittämisessä. Toimintaympäristössä korostuvat ennakointi, tiedonvaihto, eri hallinnonalojen yhteistyö ja valmius toimia nopeasti kehittyvissä tilanteissa sekä kansallisesti että yhteistyössä kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

Viime vuosina sotilaallisen kriisinhallinnan painopiste on toimintaympäristön muutosten seurauksena siirtynyt lähemmäksi Eurooppaa ja Euroopan lähialueita. Muutoksella on ollut myös laajat heijastusvaikutukset kriisinhallinnan toimintaedellytyksiin ja tarpeisiin Lähi-idässä sekä Punaisellamerellä. Tämä on vaikuttanut ja tulee vaikuttamaan osallistumiseemme sotilaalliseen kriisinhallintaan tulevina vuosina.

Ilmastonmuutoksen, luontokadon ja saastumisen turvallisuusvaikutukset kohdistuvat Suomeen sekä suoraan että välillisesti. Ilmastonmuutoksen vaikutukset yhdistettyinä epätasapainoiseen väestönkehitykseen

hauraissa valtioissa lisäävät entisestään konfliktien uhkaa. Puolustuksen kehittämisessä on otettava huomioon sään ääri-ilmiöt, jotka kohdistuvat suoraan esimerkiksi infrastruktuuriin, puolustusmateriaaliin ja henkilöstön toimintakykyyn.

1.2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Osana Naton yhteistä pelotetta ja puolustusta Suomi puolustaa aluettaan ja kansalaisiaan kokonaismaanpuolustuksen periaatteiden mukaisesti kaikkia yhteiskunnan voimavaroja hyödyntäen. Puolustusta ylläpidetään ja kehitetään hallitusohjelman ja puolustusselonteiden mukaisesti vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin.

Puolustusyhteistyöllä vahvistetaan Suomen ja liittokunnan puolustusta keskeisimpien liittolaisten ja kumppanien kanssa kaikissa turvallisuustilanteissa. Suomeen kohdistuvaan laaja-alaiseen vaikuttamiseen varaudutaan yhteistoiminnassa muiden toimijoiden kanssa kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaisesti.

Puolustusministeriön hallinnonalalle asetetaan seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet:

- Suomen etujen mukaisen puolustuspolitiikan toteuttaminen osana liittokuntaa
- Vahvan kansallisen puolustuskyvyn ylläpitäminen ja kehittäminen osana liittokunnan yhteistä pelotetta ja puolustusta
- Kokonaismaanpuolustuksen ohjaus ja yhteensovittaminen sekä kokonaisturvallisuuden edistäminen yhteiskunnan kriisinkestävyyden vahvistamiseksi
- Suomen puolustuksen ja kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen kansainvälisellä yhteistoiminnalla

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista arvioidaan kansallisesti hallituksen vuosikertomuksen laatimisesta annetun ohjeistuksen mukaisesti. Arviointi perustuu kokonaisarvioon hallitusohjelman ja valtioneuvoston selonteiden linjausten ja tavoitteiden toteutumisesta puolustuksen valmiuden ja suorituskyvyn kehittämisessä sekä toimintaedellytysten parantamisessa.

Nato arvioi jäsenmaiden panostusta yhteiseen puolustukseen useilla määrällisillä ja laadullisilla mittareilla, jotka Suomi ottaa huomioon puolustuksensa kehittämisessä ja resursoinnissa ja raportoi näiden toteutumisesta Natolle. Merkittävin näistä on sitoutuminen puolustusmenojen yhdessä sovittuun tasoon.

Puolustusministeriön toiminnan tavoitteena on toimintaympäristön vaatimuksia vastaavat toimintaedellytykset puolustuskyvyn ylläpidolle ja kehittämiselle. Painopisteenä on Suomen puolustuksen yhteensovittaminen osaksi Naton yhteistä puolustusta.

Kokonaismaanpuolustuksen periaatteen mukaisesti Suomen puolustus nojaa yhteiskunnan tukeen, kullakin viranomaisella on velvollisuus varautua suoriutumaan tehtävistään kaikissa olosuhteissa. Kokonaismaanpuolustusta ja sen yhteensovittamista vahvistetaan selontekokaudella. Puolustusministeriön johdolla laaditaan kokonaismaanpuolustuksen ohjauskonsepti vuoden 2025 kuluessa. Konsepti toimeenpannaan ja arvioidaan suunnittelukauden aikana.

Puolustusvoimien vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tärkein mittari on kyky toteuttaa lakisääteiset tehtävänsä. Sen perustana on tuotettu normaaliolojen ja poikkeusolojen suorituskyky, tarkoituksenmukainen organisaatio ja toimintamalli sekä vaatimukset täyttävä henkilöstöjärjestelmä.

- Puolustusvoimilla on riittävän ennakkoarvioituksen mahdollistava tilannekuva ja analyysikyky turvallisuusympäristöstä ja siihen vaikuttavista tekijöistä.
- Puolustusvoimat on valvonut alueellista koskemattomuutta sekä ennalta ehkäissyt ja tarvittaessa torjunut alueloukkaukset osana liittokuntaa.
- Puolustusvoimat on yhteen sovittanut puolustuksen osaksi Naton yhteistä pelotetta ja puolustusta, osallistunut liittokunnan toimintaan ja toteuttanut Suomelle asetetut velvoitteet, ml. sitoutuminen yhteisen pelotteen ja puolustuksen tehtävien toimeenpanoon koko liittokunnan alueella 5 artiklan mukaisesti.

- Puolustusvoimat kykenee muodostamaan painopisteen kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjuessaan sotilaallisen voiman käyttöä osana liittokuntaa.
- Puolustusvoimat on ylläpitänyt toimintavalmiutta osallistua Naton tehtäviin liittokunnan asettamien velvoitteiden ja valmiusvaatimusten mukaisesti.
- Puolustusvoimilla on valmius tukea muita viranomaisia.
- Puolustusvoimilla on kyky määrittää tarpeet muille viranomaisille tarvittavasta tuesta (huomioiden Naton alueellinen suunnitelma) sekä kyky ottaa vastaan muun yhteiskunnan tukea Suomen sotilaalliseksi puolustamiseksi kokonaisuutena puolustuksen periaatteiden mukaisesti.
- Puolustusvoimilla on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen.
- Puolustusvoimat on osallistunut liittokunnan jäsenenä kansainväliseen puolustusyhteistyöhön. Yhteisoperointikykyä ja sen edellyttämiä suorituskykyjä on kehitetty erityisesti samaan Naton yhteisoperaatiojohtoportaaseen kuuluvien liittolaisten ja muiden Itämeren alueen valtioiden kanssa.
- Puolustusvoimat on käynnistänyt teknologian hallinnan sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TTKI) kokonaisuutta koskevat kehittämistoimenpiteet, toimintaympäristön muutoksen ja teknologisen kehityksen edellyttämällä tavalla sekä puolustusselonteon ja hallinnonalan TTKI-selvityksen linjausten mukaisesti.

1.3 Valtioneuvoston hankkeet

- [Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa \(UTP\) selonteossa \(VNS 3/2024 vp\)](#) arvioidaan Suomen toimintaympäristöä ja esitetään Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeiset tavoitteet ja painopisteet. Sen valmisteltiin UM:n johdolla laajassa yhteistyössä valtioneuvoston kanslian (VNK), tasavallan presidentin kanslian (TPK) ja ministeriöiden kanssa. Puolustusministeriö osallistui aktiivisesti UTP-selonteon valmisteluun.
- [Valtioneuvoston puolustusselonteossa \(VNS 9/2024 vp\)](#) tarkastellaan puolustuksen toimintaympäristön kehitystä ja arvioidaan puolustuksen kehittämistarpeita keskipitkällä aikavälillä. Puolustusselonteko laadittiin puolustusministeriön johdolla valtioneuvoston selontekona. Selonteon laadintaa ohjasi valtioneuvosto sekä tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta (TP–UTVA), jolle puolustusministeriö raportoi säännöllisesti laadintatyön edistymisestä. Puolustusselonteko laadittiin tiiviissä yhteistyössä puolustusministeriön ja Puolustusvoimien sekä muiden hallinnonalojen (TPK, VNK, UM, SM, VM) kanssa.
- Puolustusministeriö ja sen yhteydessä toimiva Turvallisuuskomitean sihteeristö osallistuvat Valtioneuvoston turvallisuusjohtamisen kehittämisen -hankkeeseen ([VNK007:00/2024](#)).
- Puolustusministeriö osallistuu hallituskauden aikana laadittavan kansallisen turvallisuuden strategian valmisteluun sekä muiden turvallisuutta koskevien valtioneuvoston strategioiden ja selontekojen valmisteluun, kuten valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta ([SM023:00/2024](#)).
- Puolustusministeriö osallistuu sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon sekä liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn ministerityöryhmiin ([VNK/2023/103](#), 14.7.2023).
- Uudistettu [Yhteiskunnan turvallisuusstrategia](#) hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä tammikuussa 2025. Strategiassa kuvataan kokonaisturvallisuuden toimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana. Päämääränä on tarjota jokaiselle yhteinen viitekehys kokonaisturvallisuuden toteuttamiseksi omista lähtökohdistaan. Kokonaisturvallisuus muodostaa perustan suomalaisen yhteiskunnan kriisinkestävyydelle eli resilienssille.
- Valtioneuvosto hyväksyi 24.10.2024 huoltovarmuuden tavoitepäätöksen ([568/2024](#)). Tavoitepäätöksessä määritellään yleiset lähtökohdat, toteuttamisen periaatteet ja kansalliset tavoitteet huoltovarmuustyölle.
- Valtioneuvosto on hyväksynyt valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen valtakunnallisen suunnitelman 2024–2027 ([VM/2024/45](#), 27.3.2024), jossa asetetaan strategiset tavoitteet, avaintulokset sekä mittarit, joiden avulla tavoitteiden toteutumista seurataan. Suunnitelma sovitetaan yhteen julkisen talouden suunnitelman kanssa.
- [Kyberturvallisuusstrategian](#) ja [strategian toimeenpanosuunnitelman](#) (VN/36693/2023, VN/34882/2024. 3.12.2024) toteuttaminen käynnistyy vuoden 2025 aikana ja ulottuu vuoteen 2035

asti. Toimeenpanosuunnitelman seurantaan varten on asetettu seurantaryhmä, joka tarvittaessa päivittää suunnitelmaa.

- Puolustusministeriön johdolla laaditaan poikkihallinnollisena työnä hallitusohjelman mukaisesti kyberpuolustusdoktriini, joka kuvaa kansallisen kyberpuolustuksen toteuttamisen eri viranomaisten suorituskäytännöllä.

1.4 Säädösvalmistelu ja laillisuusvalvonta

Puolustusministeriön hallinnonalan lainsäädännön toimivuutta muuttuvassa toimintaympäristössä seurataan kokonaisvaltaisesti. Suunnittelukaudella toteutetaan erityisesti Nato-jäsenyyteen liittyviä säädöshankkeita.

Suunnittelukaudella hallinnonalalla toteutetaan seuraavat säädösvalmisteluun ja laillisuusvalvontaan liittyvät toimet:

1) eduskuntakäsittelyssä (tilanne 3.9.2025)

- hallituksen esitys ([HE 72/2025 vp](#)) eduskunnalle laeiksi asevelvollisuuslain ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain muuttamisesta (ahvenanmaalaiset vapaaehtoiset miehet ja sukupuolen vahvistamisesta annetusta laista johtuvat muutokset)
- hallituksen esitys ([HE 75/2025 vp](#)) laeiksi asevelvollisuuslain 2 ja 49 §:n, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 19 ja 28 §:n sekä siviilipalveluslain muuttamisesta (reservin yläikäraja)

2) muut käynnissä olevat lainsäädäntöhankkeet

- toteutetaan muita Nato-jäsenyyteen liittyviä säädöshankkeita ([PLM001:00/2023](#)), esimerkiksi asevelvollisten ja henkilöstön joustavaa käyttöä ulkomaan tehtävissä ([PLM009:2024](#)) sekä mahdollisuuksien mukaan Naton toimintaa koskevaa kansallista päätöksentekoa koskien
- valmistellaan ja kansallisesti toimeenpannaan NATO-SOFAa ja Pariisin pöytäkirjaa täydentävä valtiosopimus kansainvälisten sotilasesikuntien asemaa koskien (SA-sopimus) ([PLM003:00/2025](#), [PLM006:00/2025](#))
- selvitetään kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annetun lain ja siihen liittyvän lainsäädännön muutostarpeet ([PLM012:00/2024](#))
- ajantasaistetaan puolustustarvikkeiden viennistä annettua lainsäädäntöä ([PLM011:00/2024](#))
- valmistellaan tarvittavat Puolustusvoimien sotilasräjähdeitä koskevat säädökset ([PLM004:00/2025](#))
- selvitetään sotilastiedustelusta annetun lain muutostarpeet ja valmistellaan tarvittavat säädösmuutokset ([PLM007:00/2024](#))
- selvitetään Puolustusvoimien sähköturvallisuutta koskevat säädöstarpeet ja valmistellaan tarvittavat säännökset
- osallistutaan puolustushallinnon kannalta erityisen keskeisiin muiden hallinnonalojen säädöshankkeisiin kuten Suomen ja Yhdysvaltojen välisen perhe- ja puolisosopimuksen hyväksymiseen ja voimaansaattamiseen, siviilitiedustelulain kehittämiseen, siviilipalveluslain uudistamiseen, perustuslain 10 §:n (kotirauhan suoja) tarkistamiseen ja huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain uudistamiseen ([TEM085:00/2023](#))

3) suunnitteilla

- jatketaan vapaaehtoista maanpuolustusta koskevan lainsäädännön kehittämistä vapaaehtoisen maanpuolustuksen tavoitetta koskevan toimeenpanosuunnitelman linjaaman mukaisesti
- arvioidaan tarvetta käynnistää säädösvalmistelu Puolustusvoimien tuulivoimahankkeita koskevan aluevalvontavaikutuksia koskevan lausuntomenettelyn velvoittavuuden sisällyttämiseksi lainsäädäntöön
- tarkastellaan ja arvioidaan puolustushallinnon lainsäädännön kehittämistarpeita hybridi-, kyber- ja informaatioympäristössä ja osallistutaan lainsäädäntöhankkeisiin
- Puolustusvoimien toimivalta tietojärjestelmien arvioinnissa ja hyväksynnässä osalta arvioidaan säädösmuutostarpeet ja valmistellaan tarvittavat muutokset valtiovaranministeriön johdolla
- arvioidaan henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain muutostarpeita ja mahdollisten säädösmuutosten toteuttamistapaa

- jatketaan aluevalvontaa koskevan sääntelyn kehittämistä.

1.5 Kestävä kehitys

Puolustushallinto jatkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 toimeenpanoa painopisteinä vakaus ja turvallisuus, henkilöstön ja koulutettavien hyvinvointi, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, ympäristövastuullisuus, energia- ja ilmastovastuullinen toiminta sekä elinkaariajattelun ja kiertotalouden tukeminen.

- Osallistutaan sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin ja koulutetaan henkilöitä sotilaallisen kriisinhallinnan tehtäviin tavoitteena noin 400 sotilaan tason ylläpitäminen.
- Jatketaan Puolustusvoimien ympäristöstrategian ja sen toimeenpanosuunnitelman toimeenpanoa huomioiden ympäristövastuullisuus, ympäristöriskien tehokas hallinta ja haittojen ennaltaehkäisy kaikessa toiminnassa
- Tuetaan hallitusohjelman hiilineutraaliustavoitteen (Hiilineutraali Suomi 2035) toteutumista ja yhteiskunnan energiamurroksesta aiheutuviin muutoksiin valmistaudutaan jatkamalla Puolustusvoimien energia- ja ilmasto-ohjelman 2022–2025 toimeenpanoa puolustuskyvystä tinkimättä. Puolustushallinto seuraa ilmastomuutoksen vaikutuksia toiminta- ja turvallisuusympäristöön.
- Huomioidaan toiminnan suunnittelussa ilmastomuutokseen sopeutuminen jatkamalla Puolustushallinnon ilmastomuutokseen sopeutumisen suunnitelman toimeenpanoa.
- Huomioidaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma puolustusministeriön ja sen hallinnonalan toiminnassa.

1.6 Sukupuolten välinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Puolustusministeriön hallinnonalalla lähtökohtana on tasa-arvoinen ja yhdenvertainen toimintakulttuuri kaikkia organisaatiossa työskenteleviä, opiskelevia ja varusmiespalvelustaan suorittavia kohtaan.

Puolustushallinnon tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa kuvataan toimet, joilla tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti edistetään ja epäkohtiin puututaan. Suunnitelmissa huomioidaan yhdenvertaisuustiedonanto ([Valtioneuvoston tiedonanto 31.8.2023 VNT 2/2023 vp](#)) ja sitä tarkentava toimenpideohjelma rasismien torjumiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi ”Uutta vauhtia yhdenvertaisuuteen Suomessa” ([Valtioneuvoston julkaisuja 2024:40](#)).

Naisten hakeutumista vapaaehtoiseen asepalvelukseen ja sotilastehtäviin edistetään eri toimenpitein. Kutsuntauudistuksen keskeisenä tavoitteena on vahvistaa koko ikäluokan maanpuolustustietämystä, mikä osaltaan voi kannustaa naisia hakeutumaan varusmiespalvelukseen. Asevelvollisten ja vapaaehtoisesti palvelukseen hakeutuvien naisten kutsuntaprosessin eri vaiheita kehittämällä luodaan selkeä, valtakunnallisesti yhteismitallinen ja loogisesti etenevä kokonaisuus, joka palvelee laajasti uudistukselle asetettuja tavoitteita. Vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuvien naisten määrää pyritään kasvattamaan asteittain 2000:een.

Varusmiesten palautekyselyitä uudistetaan Pääesikunnan valmistelussa olevilla uusilla jaksopalautteilla. Jaksopalautteissa saatuihin havaintoihin epäasiallisesta käyttäytymisestä ja kohtelusta pystytään reagoimaan nykyistä paremmin. Uudet palautekyselyt on otettu käyttöön vuonna 2024.

Puolustushallinto toteuttaa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” ja sitä tukevan neljännen kansallisen toimintaohjelman 2023–2027 periaatteita. Puolustusvoimien ja liittokunnan gender-toiminta on operatiivista toimintaa, jolla vahvistetaan omasuojaa ja tarkennetaan toimintaympäristön tilaneymmärrystä. Puolustushallinto huomioi ja kehittää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä kansallisesti että osana Naton, EU:n ja Nordefcon yhteistyötä. Niin gender-toimintaa kuin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä tehdään osana kansallista puolustusta ja kansainvälistä kriisinhallintatyötä. Tavoitteena on myös, että naisten osuus sotilaallisesta kriisinhallintahenkilöstöstä on vähintään seitsemän prosenttia.

2. Puolustuspolitiikka ja hallinto (27.01.)

Puolustusministeriö vastaa valtioneuvoston osana ja hallinnonalan ohjaajana puolustuspolitiikan ja puolustusyhteistyön, sotilaallisen maanpuolustuksen, muiden viranomaisten tukemisen, kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen sekä sotilaallisen kriisinhallinnan ohjauksesta, valmistelusta ja seurannasta sekä kokonaisuomaanpuolustuksen yhteensovittamisesta.

Puolustusministeriön toiminnallisia tulostavoitteita:

- Puolustusministeriö on muodostanut puolustusselonteon linjauksista kehyskauden suunnitelman ja tavoitteet hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelmaan ministeriölle ja Puolustusvoimille sekä näihin perustuen valmistellut tulostavoitteet vuodelle 2026 sisältäen arviointi- ja raportointikriteerit. Ministeriön toimintayksiköt ovat aloittaneet puolustusselonteon linjauksien toimeenpanon toimialoillaan em. suunnitteluun perustuen.
- Puolustusministeriö on varmistanut kansallisten tavoitteiden mukaisesti Naton pelotteeseen ja puolustukseen integroitumisen ja siihen liittyvien työlinjojen toimeenpanon sekä Naton läsnäolon valmistelut vuodelle 2025 asetettujen suunnitelmien mukaisesti.
- Puolustusministeriö on varmistanut kansallisten tavoitteiden saavuttamisen puolustusyhteistyössä Suomen puolustuskyvyn tukemiseksi ja yhteistoimintakyvyn parantamiseksi vuodelle 2025 asetettujen suunnitelmien mukaisesti.
- Puolustusministeriö on tarkentanut teollisen yhteistyön kokonaisuuden vastaamaan toimintaympäristön muutoksia yhteistyössä Yhdysvaltain hallinnon, teollisuuden ja muiden F-35-käyttäjien kanssa. Hankkeen toteutuneiden kustannusten ja kustannusarvioiden vertailukelpoisuutta ja jäljitettävyyttä on parannettu vuoden 2025 alussa laaditun suunnitelman mukaisesti.
- Puolustusministeriö on kehittänyt puolustusteollisuuden toimintaedellytyksiä sekä puolustuksen teknologista ja teollista perustaa materiaali- ja teollisuuden strategian linjausten mukaisesti erityisesti hallitusten välisen hankintamallin sekä teollisen yhteistyön periaatteiden tarkastelun osalta vuoden 2025 alussa laaditun suunnitelman mukaisesti.
- Puolustusministeriö on toteuttanut Ukrainan materiaali- sekä koulutustukea tehdyn suunnitelman mukaisesti huomioiden kotimaisen puolustusteollisuuden osaaminen. Puolustushallinnon Ukrainan tuen keskipitkän aikavälin tavoitteet on tarkennettu ja tarvittavat resurssit valmisteltu.
- Puolustusministeriö on pilotoinut uudistetun kutsuntajärjestelmän ja käynnistänyt tarvittavat lainsäädäntömuutokset asevelvollisten käytön joustavoittamiseksi.
- Puolustusministeriö on käynnistänyt vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämisen tavoitetilatryöryhmän suositusten mukaisesti sekä kehittänyt vapaaehtoisen maanpuolustuksen rahoitusmekanismia.
- Puolustusministeriö ja sen yhteydessä toimiva Turvallisuuskomitean sihteeristö ovat varmistaneet, että kokonaisturvallisuuden, kokonaisuomaanpuolustuksen ja Suomen sotilaallisen puolustamisen johtamisen erityispiirteet ja tarpeet ovat huomioitu ja yhteen sovitettu Valtioneuvoston turvallisuusjohtamisen toimintamalliin sitä kehitettäessä.

Strategisen suunnittelun prosessi antaa systemaattisesti laadittuja perusteita puolustuskyvyn kehittämiselle pitkällä aikavälillä sekä pohjaa puolustusselonteon keskipitkän aikavälin suunnittelulle. Suomi sovitaa kansallisen suunnittelun (strateginen suunnittelu, selontekoprosessit, toiminta- ja taloussuunnittelu) aikataulullisesti ja sisällöllisesti yhteen keskeisten kansainvälisten suunnitteluprosessien kanssa, erityisesti huomioiden Naton puolustussuunnitteluprosessi sekä EU:n suorituskkyjen kehittämissuunnitelma.

Julkisen talouden suunnitelman (sisältää hallinnonalan määräraha- ja tulo- ja menot) ja vuosittaisen talousarvion valmistelun ohella ministeriön hallinnonalan virastojen tavoitteita ja resursseja koskevana pääasiallisena ohjausjärjestelmänä on tulostavoite. Puolustusministeriö ohjaa valmistelun, jossa toteutetaan Nato-jäsenyyden

edellyttämät muutokset yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin, niitä edistäviin toiminnallisiin tulostavoitteisiin sekä tulostavoitteisiin tuotoksille ja laadunhallinnalle ja toiminnalliselle tehokkuudelle. Tarvittavat muutokset toteutetaan myös arviointiin ja seurantaan.

Puolustuspoliittisten asioiden määrä on Nato-jäsenyyden myötä huomattavasti kasvanut. Kansallisen valmistelun ja päätöksenteon sekä Nato-vaikuttamisen johdonmukaisuuden edellytyksenä on, että puolustusministeriöllä ja Puolustusvoimilla on yhtenäinen tilannekuva puolustuspoliittisesta ja sotilaallisesta valmistelusta. Kansallisesti on varmistettava sujuva ja nopea kyky tehdä tarvittavat päätökset. Puolustusvoimien on voitava osallistua joustavasti ja tarvittaessa viiveettä liittokunnan pelotteen ja puolustukseen ylläpitoon yhdessä liittolaisten kanssa ja osana liittokunnan normaalia toimintaa. Tämä edellyttää nykyisten päätöksentekoprosessien ja -tasojen tarkastelua. Puolustusministeriö valmistelee hallinnonalansa Nato-asiat valtioneuvoston sekä tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan käsittelyyn ja varmistaa, että eduskunnan tiedonsaantioikeus toteutuu. Tämä tehdään tarvittaessa yhteistyössä ulkoministeriön ja muiden ministeriöiden kanssa.

2.1 Suomi Naton jäsenenä

Nato on jatkanut Venäjän hyökkäyssodan alettua määrätietoisesti vuonna 2014 käynnistettyä työtä heikentyneeseen turvallisuusympäristöön vastaamiseksi. Strateginen konsepti (2022) vahvistaa liittokunnan tärkeimmäksi tehtäväksi yhteisen pelotteen ja puolustuksen, jonka toimeenpanoa on edelleen ohjattu vuosien 2023–2025 Naton huippukokousten päätöksillä. Lähivuosien tärkeisiin työraiteisiin lukeutuvat komento- ja johtamisrakenteen ja joukkojen ja suorituskykyjen kehittäminen, operatiivinen suunnittelu, logistiikan ja muiden mahdollistajien vahvistaminen sekä Naton läsnäolon kehittäminen Suomessa.

Suomi osallistuu Naton toimintaan, ml. puolustussuunnitteluprosessin toteutukseen, sotilaallisen valmiuden ylläpitoon, Naton ydinpelotteen suunnitteluun ja Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin ja Naton sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin. Puolustusministeriö ohjaa Natossa tehtävää työtä kaikkien kolmen päätehtävän osalta.

Puolustusministeriö ohjaa pelotteen ja puolustuksen työlinjoja ja varmistaa valmistelun koherenssin kaikissa Naton valmisteluvaiheissa Puolustusvoimien kanssa. Puolustusministeriö varmistaa riittävät henkilöstöresurssit, työvälineet ja osaamisen, jotta pelotteen ja puolustuksen työlinjoihin kyetään osallistumaan Suomen operatiivisen lähialueen, mutta myös laajemmin 360 periaatteen mukaisesti. Puolustusministeriö määrittää puolustushallinnon Nato-valmistelukäytännöt vastaamaan Nato-jäsenyyden ja vaikuttamisen edellytyksiä.

Suomi osallistuu Naton operatiiviseen suunnitteluun ja joukkotarpeiden täyttämiseen.

Puolustusministeriö edistää Nato-valmistelussa, että Naton työlinjojen valmistelu ja niistä tehtävät poliittiset päätökset tukevat operatiivisten suunnitelmien toimeenpantavuutta ja sen eri osa-alueita. Suomi on liitetty osaksi Naton komento- ja johtamisjärjestelyjä kansallisten tavoitteiden mukaisesti. Puolustusministeriö varmistaa Suomen siirtymisen Norfolkin alaisuuteen vuoden 2025 aikana. Suomi lähettää lisää henkilöstöä Naton rakenteisiin. Puolustushallinnon sisäinen tiedonkulku, valmistelu, koordinaatio ja ohjaus ja vaikuttaminen Nato-asioissa valmistellaan jäsenyyden edellyttämälle tasolle erillisellä prosessilla. Lisäksi vahvistetaan Nato-jäsenyyden edellyttämää puolustushallinnon henkilöstöä ja sen osaamista. Suomella on edellytykset oikea-aikaiseen päätöksentekoon Natoon liittyvissä kysymyksissä, mukaan lukien Naton vaste- ja valmiudensääteilyjärjestelmän edellyttämiin toimiin. Jäsenyyden edellyttämien muutosten toimeenpano – sekä turvallisuusympäristön merkittävä heikentyminen – aiheuttavat tulevana vuosina merkittäviä kustannus- ja lainsäädännöllisiä vaikutuksia.

Suomi toimeenpanee Naton läsnäoloon liittyvät työlinjat kansallisesti ja yhteistyössä Naton ja jäsenmaiden kanssa. Nato perustaa Norfolkin alaisen maakomponentin johtoportaan (MC LCC) Suomeen. Tämä mahdollistaa liittokunnalle tarkoituksenmukaiset johtamisjärjestelyt maapuolustuksessa ja tukee samalla Suomen vastuuta oman maan ja lähialueen puolustuksen suunnittelussa ja toimeenpanossa.

Sotilaallista yhteensopivuutta ja yhteisoperointikykyä parannetaan Nato-standardien kautta. Puolustushallinto on ottanut käyttöön kansallisen Nato-standardien ratifiointimallin, jonka mukaisesti Suomi ratifioi standardeja sekä Naton aikataulun, että kansallisen priorisointijärjestyksen mukaisesti. Puolustushallinnossa tarkastellaan ja kehitetään kansallista toimintamallia Naton standardointitoimintaa koskien.

Naton puolustussuunnittelu ohjaa liittokunnan sotilaallisten ja siviiliyhteiskunnan tukemiseen tarvittavien suorituskykyjen kehittämistä kaikissa jäsenmaissa. Naton tavoitteiden mukaisten suorituskykyjen rakentaminen tapahtuu asteittain, ja ne resursoidaan osana Puolustusvoimien kehittämisohjelmaa. Toimeenpano edellyttää lisäresursseja ja kestää vuosia. Puolustusministeriö johtaa ja koordinoi prosessia. Puolustusministeriö laatii lisäresurssitarpeiden kustannusarviot.

Suomi valmistautuu osallistumaan uuden nopean toiminnan joukon (Allied Reaction Force, ARF) toimintaan tulevaisuudessa. Osallistuminen Naton rauhan ajan tehtäviin ja nopean toiminnan ARF-joukkoon resursoidaan erikseen poliittisten osallistumispäätöksen mukaisesti. Lainsäädäntöä kehitetään tavoitteen mukaisesti.

Puolustusministeriö valmistelee Ilmavoimien pysyväisluonteista osallistumista Naton Air Policing toimintaan Suomessa. Lisäksi edistetään aluevalvontaan liittyvää yhteistoimintaa.

Hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti Suomi profiloituu Natossa arktisen ja Itämeren alueen turvaamisessa, kokonaisturvallisuudessa, kyber- ja informaatioturvallisuudessa, hybridiuhkien torjumisessa sekä muun muassa tekoäly- ja kvanttiteknologiassa. Hallitus huomioi avaruusolottuvuuden ja -teknologian merkityksen niin Naton kuin maanpuolustuksen näkökulmasta. Suomi edistää yhteisen tilannekuvan luomista, Naton politiikan vahvistamista ja kansallisen osaamisen ja liiketoimintamahdollisuuksien parantamista avaruuteen liittyvissä kysymyksissä.

Puolustushallinto vahvistaa osaamistaan ydinpelotteeseen sekä ydinaseisiin liittyvissä kysymyksissä.

2.2 EU ja muu puolustusyhteistyö

Suomi osallistuu täysimääräisesti ja ennakoivasti **EU:n yhteisen puolustuspolitiikan** kehittämiseen ja vahvistamiseen, mikä toteutetaan ennen kaikkea tukemalla EU:n strategisen kompassin toimeenpanoa. Puolustushallinto toimeenpanee pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) puitteissa tehdyt sitoumukset, vaikuttaa tavoitteiden mukaisesti käynnissä olevien sitoumusten päivittämistyöhön ja osallistuu aktiivisesti projekteihin, ml. johtovastuun valmistelu Suomen esittämässä uudessa hankkeessa. Suomi osallistuu Ukrainan tukemiseen osana EU:n erilaisia tukimuotoja mukaan lukien EUMAM Ukraine -operaatio ja Euroopan rauhanrahaston (EPF) puitteissa annettavaan materiaalitukeen. Suomi vaikuttaa aktiivisesti seuraavaan vuosien 2028–2034 EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (MFF) puolustukseen ohjattavien määrärahojen tuntuvaan kasvattamiseen. Suomi hyödyntää aktiivisesti Euroopan puolustusrahaston (EDF) mahdollisuuksia kansallisten suorituskykyjen sekä Suomen puolustuksen teollisen ja teknologisen pohjan kehittämisessä. Lisäksi Suomi tarkastelee uusiin yhteishankintoja koskeviin aloitteisiin osallistumista (mm. SAFE). Myös uudet EU:n puolustusaloitteet ja työkalut huomioidaan Puolustusvoimien suunnittelussa siten, että Suomi kykenee sekä vaikuttamaan ennakoivasti niiden kehittämiseen, että hyötymään niistä täysimääräisesti. Puolustusministeriö osallistuu aktiivisesti ja vaikuttaa ennakoivasti EU:ssa tehtävässä turvallisuus- ja puolustusalan työssä, arvioiden EU:n puolustuksen suuntaviivoja. Puolustusministeriö ohjaa Puolustusvoimia osallistumisessa EU:n suorituskyky-yhteistyöhön ja sen kehittämisen tarpeiden arviointiin siten, että Euroopan puolustusviraston projektiyhteistyön lisäksi Puolustusvoimat osallistuu aktiivisesti ja ennakoivasti EU:n poliittis-sotilaallisessa rajapinnassa tapahtuvaan yhteistyöhön. Tavoitteena on, että Puolustusvoimien näkemykset ja tarpeet tulevat huomioiduksi EU:n puolustusolottuvuudessa ja Suomi kykenee toteuttamaan hallitusohjelman ennakkovaikuttamista ja EU-toimien koherenssia koskevat linjaukset.

Suomi osallistuu Euroopan teknologisen ja teollisen perustan kehittämiseen ja tukee puolustusalan kotimaisten yritysten rajat ylittävää markkinoillepääsyä ja verkottumista. Suomen kannalta on oleellista, että yhteistyön kautta tuetaan kansallisten suorituskykyjen kehittämistä ja vahvistetaan suomalaista osaamista muun muassa Puolustusvoimien kehittämisohjelmassa, puolustusselonteossa ja suomalaisen puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan turvaamisesta annetussa valtioneuvoston periaatepäätöksessä määritellyillä

prioriteettialueilla. Suomi vaikuttaa Euroopan puolustusrahaston (2021–2027) työohjelmien sisältöön siten, että suomalaisilla puolustusteollisuuden toimijoilla ja tutkimuskentällä on mahdollisimman hyvät edellytykset osallistua ohjelman toteutukseen, olla mukana hankkeissa ja saada EU-rahoitusta. Samalla vaikutetaan siihen, että puolustushallinnolle tärkeitä mutta puolustusrahastoon soveltumattomia tutkimusaiheita viedään eteenpäin muilla rahoitusinstrumenteilla, kuten esimerkiksi Horisontti Eurooppa -ohjelmassa turvallisuustutkimuksen alla.

Suomi osallistuu EU:n nopean toiminnan joukkoihin säännöllisin väliajoin ja on mukana niiden toiminnan kehittämisessä. EU:n nopean toiminnan joukot ja operaatioiden toteutuksen mahdollistavat tukitoiminnot (European Union Rapid Deployment Capacity, EU RDC) on tarkoitettu EU-alueen ulkopuoliseen toimintaan.

Puolustusministeriö ja Puolustusvoimat osallistuvat sotilaallisen liikkuvuuden parantamista koskevaan kansainväliseen yhteistyöhön, minkä lisäksi puolustusministeriö koordinoi ja edistää kansallista poikkihallinnollista yhteistyötä. Suomi osallistuu sotilaallista liikkuvuutta koskevaan PRY-projektiin ja komission uuden sotilaallisen liikkuvuuden ohjelman valmisteluun yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) kanssa. Suomi tukee Euroopan puolustusviraston (EDA) käynnissä olevia sotilaalliseen liikkuvuuteen liittyviä hankkeita. Puolustusministeriö johtaa vuosittain päivitettävän sotilaallisen liikkuvuuden kansallista edistymistä arvioivan kansallisen suunnitelman valmistelun.

Pohjoismaista puolustusyhteistyötä syvennetään niin kahdenvälisesti kuin Nordefcon puitteissa kokonaisvaltaisesti. Kolmenvälinen puolustusyhteistyö on liitetty osaksi Nordefcoa. Naton jäsenenä Pohjoismaat ovat sitoutuneet toistensa puolustamiseen, ja yhteistyön tulee kattaa kaikki tilanteet, mukaan lukien yhteinen puolustus. Naton alueellisten suunnitelmien laadintaa ja toimeenpanoa tuetaan Pohjoismaiden yhteisellä operatiivisella suunnittelulla ja koordinoinnilla. Nordefcon työtä ohjaavia asiakirjoja, rakenteita ja työtapoja uudistetaan. Sotilaallisen huoltovarmuuden puitteissa tehtävää yhteistyötä syvennetään mm. pyrkimällä tunnistamaan uusia mahdollisia yhteistyöalueita jo käynnissä olevan ampumatarvikeyhteistyön lisäksi.

Kahden- ja monenvälistä puolustusyhteistyöverkostoa ylläpidetään ja syvennetään. Nato-jäsenyyden vaikutukset kahdenväliselle yhteistyölle arvioidaan, ja sille asetetaan uusia tavoitteita. Naton jäsenten kanssa Suomi toimii jatkossa liittolaisena, mutta myös muita kumppanuuksia kehitetään tarpeen mukaan. Kahdenvälisessä ja monenvälisessä yhteistyössä painottuvat maat, joilla on suurin merkitys Suomen ja sen lähialueen puolustamisessa. Yhteisoperointikykyä ja sen edellyttämiä suorituskykyjä kehitetään erityisesti samaan Naton yhteisoperaatiojohtoportaaseen kuuluvien liittolaisten ja muiden Itämeren alueen valtioiden kanssa. Puolustusministeriö ja Puolustusvoimat päivittävät yhdessä puolustusyhteistyön strategiset painopisteet ja määrittävät niiden edellyttämät toimenpiteet puolustusyhteistyön tavoitteellisuuden lisäämiseksi.

Suomen ja Ruotsin puolustusyhteistyötä syvennetään. Ruotsilla on jatkossakin vahva asema Suomen läheisenä kahdenvälisenä liittolaisena. Mailla on jo useita puolustusmateriaalialan yhteistyöalueita ja yhteishankintoja, ja uusia mahdollisuuksia pyritään löytämään jatkuvasti. Nato-jäsenyyden vaikutukset yhteistyölle arvioidaan, ja sille asetetaan uusia tavoitteita. Lähtökohtana on, että yhteistyö kattaa operatiivisen suunnittelun sekä kyvyn toimeenpanna yhteisiä operaatioita kaikissa tilanteissa. Ruotsin toimiminen Suomeen sijoitettavan FLF-läsnäolon kehysvaltiona syventää maiden yhteistyötä entisestään.

Suomen ja Norjan kahdenvälistä puolustusyhteistyötä syvennetään vuonna 2024 päivitetyn yhteistyöasiakirjan mukaisesti vastaamaan läheistä liittolaissuhdetta. Yhteistyön keskiössä ovat operatiivinen suunnittelu ja yhteistoimintakyky kaikissa tilanteissa sekä materiaali- ja teollisuusyhteistyö.

Suomen ja Tanskan sekä Suomen ja Islannin kahdenvälinen puolustusyhteistyö lisääntyy kaikkien Pohjoismaiden ollessa osa samaa Naton yhteisoperaatiojohtoporrasta. Kahdenväliset puolustusyhteistyöasiakirjat Tanskan ja Islannin kanssa laaditaan vuoden 2025 aikana.

Suomen ja Yhdysvaltojen puolustusyhteistyötä syvennetään. Yhdysvaltojen kanssa laadittu puolustusyhteistyösopimus luo yhteistoiminnalle puitteet ja oikeudellisen pohjan. Puolustusyhteistyösopimuksen toimeenpanoa valmistellaan puolustusministeriön johdolla. Suomi on tehnyt viime vuosina Yhdysvalloista merkittäviä puolustusmateriaalihankintoja, ja materiaaliyhteistyö jatkuu tiiviinä. Sotilaallisella tasolla yhteistyötä Yhdysvaltojen kanssa tehdään myös kolmenvälisesti Suomi, Ruotsi, Yhdysvallat välisessä kehikossa (TCC).

Iso-Britannia on Suomelle läheinen kumppani. Puolustusyhteistyötä tiivistetään voimassa olevan puitejärjestelyn tavoitteiden mukaisesti. Yhteistyötä toteutetaan toimeenpanosuunnitelman avulla. Nato-jäsenyyden vaikutukset yhteistyölle arvioidaan, ja sille asetetaan uusia tavoitteita.

Saksa, Ranska ja Viro ovat Suomelle tärkeitä kumppaneita, joiden kanssa jatketaan kahdenvälisen puolustusyhteistyön kehittämistä. Lähtökohtana on laajentaa yhteistyötä kattamaan liittolaisten välinen toiminta kaikissa tilanteissa. Puolustusmateriaalialan tiivistä vuoropuhelua jatketaan. Puolustusyhteistyötä kehitetään myös **Latvian** ja **Liettuan** kanssa etenkin Naton ja maaryhmäyhteistyön puitteissa.

Puola panostaa merkittävästi suorituskykyihinsä ja Puolan rooli Naton Itämeren alueen puolustuksessa huomioidaan. Tämä lisää perusteita vahvistaa keskinäistä puolustusyhteistyötä Puolan kanssa.

Puolustusmateriaaliyhteistyössä Yhdysvaltojen ja eurooppalaisten toimijoiden ohella olennaisia ovat **Etelä-Korea, Israel ja Japani**.

Monenväliset puolustusyhteistyön aloitteet (JEF, FNC, E12, Nordic-Baltic, Pohjoinen ryhmä, tukevat Suomen puolustuskyvyn, yhteistoimintakyvyn ja tilannetietoisuuden vahvistamista ja toimivat Naton järjestelyjä täydentävinä alueellisina kokonaisuuksina. Toimintaan osallistumalla lujitetaan monenvälisen yhteistyön lisäksi kahdenvälisiä suhteita erityisesti kehysvaltioihin.

Ukrainan ollessa Venäjän hyökkäyksen kohteena Suomi jatkaa Ukrainan puolustuskyvyn vahvistamista puolustusmateriaali-, koulutus- ym. tuella. Tukea annetaan ensi sijassa kahdenvälisesti ja EU:n puitteissa (ml. EUMAM Ukraine - operaatio), mutta myös muissa puolustusyhteistyökehyksissä. Tuki Ukrainalle vahvistaa koko Euroopan turvallisuutta.

2.3 Henkilöstövoimavarat

Puolustushallinnon henkilöstörakenteen ja -määrän on vastattava toimintaympäristön ja Nato-jäsenyyden vaatimuksia. Henkilöstön riittävyys ja jaksaminen varmistetaan muuttuneessa toimintaympäristössä. Henkilöstöä lisätään suunnitelmallisesti ja kohdennetaan tarkoituksenmukaisella tavalla tehtävien täyttämiseksi.

Mahdollistetaan henkilöstön ja asevelvollisten käyttö tarvittaessa artiklan 5 tehtäviin koko liittokunnan alueella tarvittavat lainsäädäntömuutokset valmistelemalla. Puolustusministeriön henkilöstön lisääminen on tarpeen, jotta Nato-jäsenyyden edellyttämät asiakokonaisuudet kyetään valmistelemaan ja Suomen tavoitteita edistämään liittokunnassa. Nato-jäsenyys vaikuttaa koko puolustusministeriön henkilöstöjärjestelmään ja henkilöstön tehtävien sisältöön. Tämän takia Nato-jäsenyyden edellyttämä henkilöstön riittävyys ja osaaminen on varmistettava kaikissa ministeriön toiminnoissa.

Henkilöstöpolitiikalla ja työnantajatoiminnalla ylläpidetään puolustushallinnon houkuttelevuutta työnantajana ja huolehditaan hallinnonalan erityispiirteiden huomioimisesta palvelussuhteen ehtoissa. Turvallisuusympäristö edellyttää riittävän valmiuden ylläpitämistä sekä valmiutta reagoida häiriötilanteisiin. Asevelvollisten kouluttamiseen kohdennetaan tulostavoitteiden edellyttämät henkilöstöresurssit.

Naton yhteisen puolustuksen velvoitteet edellyttävät henkilöstön aseman määrittämistä sekä palvelussuhteen ehtojen tarkastelua henkilöstön joustavan käytön varmistamiseksi. Puolustusministeriö ohjaa tätä toimintaa ja

Puolustusvoimat tukee puolustusministeriötä valmistelussa. Henkilöstön asemaa kehitetään. Suorituskyvyvaatimukset ja niiden kehittäminen edellyttävät riittävää, osaavaa henkilöstöä.

Sotilaseläkejärjestelmän muutoksen ja opistoupseerien poistuman vaikutusten arviointia sekä henkilöstöjärjestelmän kehittämistä jatketaan.

Sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä palvelevien ja palvelleiden henkilöiden tukea kehitetään hallitusohjelman mukaisesti poikkihallinnollisessa yhteistoiminnassa sosiaali- ja terveysministeriön ja muiden asianomaisten viranomaistahojen kanssa vastaamaan muiden Pohjoismaiden järjestelyjä.

Tapaturman ja palvelussairaudesta korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain soveltamista seurataan ja pyritään edistämään lainsäädännön kehittämistä vastaamaan paremmin havaittuja tarpeita. Sosiaali- ja terveysministeriötä tuetaan lainsäädäntötoimissa, jolla mahdollistetaan hoidon saanti myös traumaperäisissä stressihäiriöissä.

Asevelvollisten sosiaalis-taloudellisten etuuksien kehittämistä jatketaan tarkoituksenmukaisella tavalla puolustusministeriön johdolla vastaamaan asevelvollisten monipuolisemman käytön ja suorituskyvyn ylläpidon vaatimuksia. Puolustusvoimat tukee puolustusministeriötä edellä mainittujen asioiden valmistelussa.

2.4 Asevelvollisuus

Parlamentaarisen asevelvollisuuskomitean tavoitetilojen toteuttamiseksi puolustusministeriö asetti työryhmän kutsuntajärjestelmän kehittämisen jatkoselvittämiseksi ja toimeenpanon suunnittelemiseksi. Kutsuntojen kehittämisen työryhmän raportti julkaistiin tammikuussa 2024. Puolustushallinto osallistuu kutsuntauudistuksen toimeenpanoon 2025 järjestettävän testihankkeen tulosten pohjalta sekä poliittisen ohjauksen mukaisesti yhdessä muiden viranomaisten kanssa.

Puolustusministeriö kehittää lainsäädäntöä palveluksen ulkomailla järjestämisen mahdollistamiseksi niin, että asevelvolliset voisivat entistä joustavammin osallistua kansainvälisiin harjoituksiin ja koulutukseen. Lainsäädäntöä kehitetään siten, että se mahdollistaisi varusmiespalveluksen osien suorittamisen ulkomailla. Kotimaassa varusmiehiä ja reserviläisiä hyödynnetään entistä laajemmin liittokunnan joukkojen tukitehtävissä.

Puolustusministeriön vastuulla on lisäksi liikunnan ja toimintakyvyn sisällyttäminen kutsuntojen sisältöön sekä seurata ja kehittää niiden toteutusta yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Yksilöiden toimintakyvyn kehittämistarpeet huomioidaan palveluksen järjestelyissä, valinnoissa ja palvelustehtävissä. Puolustusministeriö vastaa kutsuntaikäisten nuorten toimintakyvyn edistämisen kansallisesta yhteistyöstä. Puolustusministeriö aloittaa selvitystyön toimintakyvykeskuksen perustamismahdollisuuksista vuoden 2028 loppuun mennessä. Keskukseen tehtävänä olisi koordinoita ja toimeenpanna Puolustusvoimien normien, uusimpien tutkimusten, opetuksen ja kuntotestauksen tuloksia toimintakyvyn kehittämiseksi. Selvitystyön tavoitteena on luoda yhtenäinen ja tehokas toimintamalli, joka tukee Puolustusvoimien strategisia tavoitteita ja varmistaa, että toimintakyvyn edistämisen linjaukset toteutuvat puolustushallinnossa. Puolustusministeriö toimii hankkeen johtavana tahona ja tekee tiivistä yhteistyötä Puolustusvoimien, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä muiden sidosryhmien kanssa.

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen osalta suunnittelukaudella käynnistetään tavoitetilatyön suositusten toimeenpano vuoden 2025 alusta lähtien puolustusministeriön johdolla laadittavan toimeenpano-ohjelman mukaisesti mukaan lukien poikkeusolojen tehtäväkokonaisuus. Kokonaisuus sisältää toimeenpanon mahdollistavan lakihankkeen.

Puolustusministeriö toimii valtionapuviranomaisena ja jakaa vuosittain valtionavustusta maanpuolustus- ja veteraanijärjestöjen toimintaan. Valtionavustus kohdennetaan Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle (MPK) sille laissa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta (556/2007) säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin ja varautumistoiminnan kuluihin sekä muille maanpuolustus- ja

veteraanijärjestöille kaatuneiden muiston vaalimistyöstä aiheutuviin menoihin, sotilaallisen kriisinhallinnan veteraanien kuntoutukseen ja tukitoimiin ja veteraaniperinteen vaalimisen tukemiseen.

Puolustusministeriö ja Puolustusvoimat ohjaavat ja Puolustusvoimat tukee erityisesti Maanpuolustuskoulutusyhdistystä sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen järjestämisessä. Lisäksi ministeriö seuraa ja ohjaa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaa tavoitteena tukea hallinnonalalle asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisten hallintotehtävien edellyttämää toimintaa ja taloudenpitoa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta valvotaan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain ja valtionavustuslaissa säädetyllä tavalla sekä valtionavustuspäätöksen mukaisesti.

Veteraanijärjestöjen ja muiden veteraanityöhön osallistuvien vapaan yhdistystoiminnan työ on muuttunut edunvalvonta- ja perinnetyöstä perinnetyöksi. Veteraaniperinneasioiden yhteistyövalmistelu käynnistyi puolustusministeriön ja muiden vastuuministeriöiden välillä sekä muiden asianosaisten kanssa vuonna 2024 valtioneuvoston kanslian asettaman työryhmän (Ehdotus veteraaniperinnetyön tulevaisuuden järjestämisestä, valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2023) ehdotusten pohjalta. Vuodesta 2025 alkaen puolustusministeriön toiminnan ohjausmallia kehitetään ja viimeistellään tarkemmin. Puolustusministeriö on myöntänyt valtionavustusta veteraaniperinteen vaalimiseen vuodesta 2024 alkaen.

2.5 Materiaalipolitiikka ja hankeohjaus

Materiaalipolitiikan keskeisenä tavoitteena on sotilaallisen huoltovarmuuden turvaaminen materiaalipolitiikan strategian mukaisesti. Suomella tulee olla kyky operoida puolustuksen kriittisiä järjestelmiä kaikissa turvallisuustilanteissa, ja tämän varmistamiseksi tarvitaan niin teknologista osaamista kuin materiaalista valmiutta. Puolustusvoimien kansalliset kumppanit sekä kansainväliset yhteistyöjärjestelyt ovat välttämätön osa sotilaallisen huoltovarmuuden kokonaisuutta. Elinkelpoinen ja kansainvälisesti kilpailukykyinen kotimainen puolustusteollisuus, sen kansainvälinen verkottuminen sekä vientitoiminta mahdollistavat sotilaallisen huoltovarmuuden ylläpitämisen ja edistävät maanpuolustuksen toimintakykyä.

[Puolustusministeriön materiaalipoliittinen strategia](#) toimeenpannaan kaudella 2025–2027. Osana toimeenpanoa kehitetään puolustusteollisuuden vienninedistämistä sekä käynnistetään G2G-myyntimallin poikkihallinnollinen valmistelu. Suomen puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan turvaamisesta annetun valtioneuvoston periaatepäätöksen (PLM 2016) toimeenpanoa jatketaan hyödyntämällä käytössä olevia kansallisia ja kansainvälisiä instrumentteja. Samalla tarkastellaan periaatepäätöksen uudistamistarvetta huomioiden mm. Ukrainassa käytävän sodan aiheuttama Euroopan turvallisuustilanteen kokonaisvaltainen muutos, EU:n päätökset ja hankkeet, Suomen Nato-liittoutuminen sekä teknologinen kehitys. Osana puolustusselonteon ja materiaalipoliittisen strategian toimeenpanoa uudistetaan puolustushallinnon kumppanuusstrategia (2011). Valtioneuvosto teki 24.10.2024 päätöksen huoltovarmuuden tavoitteista. Sen lähtökohtana on Suomen muuttunut turvallisuusympäristö, joka heijastuu myös huoltovarmuustoimintaan. Uudet ja vahvistuneet uhat edellyttävät, että huoltovarmuuden turvaamisen ja varautumisen tasoa vahvistetaan. Uusi päätös korvaa vuonna 2018 annetun päätöksen huoltovarmuuden tavoitteista. Nyt tehty päätös perustuu hallitusohjelman kirjaukseen.

Suomen puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan turvaamisesta annetun valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti huoltovarmuuskriittisiä alueita tukevan kotimaisen teollisuuden tuotanto-, ylläpito- ja kehittämiskyky otetaan huomioon materiaalihankkeita ja hankintoja suunniteltaessa ja toteutettaessa. Puolustusvoimat turvaa hankintoihin liittyvän sotilaallisen huoltovarmuuden huomioiden valtion keskeiset turvallisuusedut (SEUT 346 art.) ja tukee kansainvälistä yhteistyötä huoltovarmuuden kehittämiseksi.

Teollisen yhteistyön hallinnointi siirtyi työ- ja elinkeinoministeriöltä puolustusministeriölle 1.12.2024 alkaen. Tehtäviin kuuluu muun muassa teollisen yhteistyön vaateiden käsittely sekä vaateiden johdonmukainen tulkinta. Vuoden 2025 aikana varmistetaan hallinnon sujuva siirto sekä tarkastellaan mahdollisia uusia toimintatapoja ml. teollisen yhteistyön sääntöjen uudistaminen.

Nato-jäsenyyden myötä puolustushallinto sopeuttaa tarvittaessa materiaalitoimintoihin liittyviä rakenteitaan vastaamaan Naton prosesseja mahdollisimman joustavan ja yhteensopivan toiminnan takaamiseksi.

2.6 Maapuolustuksen uudistus

Naton suorituskykytavoitteiden toimeenpano on keskeinen osa maapuolustuksen pitkäjänteistä kehittämistä. Tämä edellyttää johtamisen ja toimintatapojen yhteensopivuutta sekä kykyä vastaanottaa liittolaisjoukkoja ja keskittää ja ylläpitää Maavoimien joukkoja myös oman alueen ulkopuolella.

Puolustusvoimien materiaalian kehittämisen painopiste siirtyy maapuolustukseen, jonka uudistaminen on monitahoinen, pitkäkestoinen ja koko puolustusjärjestelmään vaikuttava kokonaisuus. Maavoimien suorituskyky muodostuu liikkuvuudesta, tulivoimasta ja suojasta. Maapuolustuksen torjuntakyky perustuu moderneja teknologioita hyödyntävään tiedusteluun ja tilannekuvaan, maalinosoituskykyyn, monikerroksiseen ja ulottuvaan tulivoimaan, alueellisen kattavuuden mahdollistavaan joukkorakenteeseen ja liikkuvuuteen sekä johtamisjärjestelmään.

2.7 Sotilaallinen liikkuvuus

Sotilaallisen liikkuvuuden kansallista ja alueellista kehittämistä on jatkettava kiireellisesti muun muassa rajanylittävää sotilaallista toimintaa koskevien menettelyjen yhtenäistämiseksi sekä liikennejärjestelmän kaksikäyttöisyyden ja välityskyvyn varmistamiseksi.

Puolustusministeriö tuottaa tarvittavan ohjauksen Puolustusvoimille koskien sotilaallisten kehittämistarpeiden tarkentamista ja kehittämistoimia. Puolustusministeriö jatkaa tiivistä yhteistyötä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa sotilaallisen liikkuvuuden kehittämistarpeiden huomioimiseksi liikennejärjestelmän kehittämisessä (mm. L12 toimeenpanon valmistelu ja raideleveys selvitys) ja kansainvälisessä yhteistyössä (mm. pohjoismainen liikennejärjestelmäyhteistyö).

Puolustusministeriö tukee pohjoismaisen tukeutumisverkoston kehittämistä poliittisella tasolla osana kokonaisuomaapuolustuksen poikkihallinnollista kehittämistä ja osana kansainvälistä puolustusyhteistyötä erityisesti Nordefcon puitteissa. Puolustusministeriö jatkaa poikkeusolojen lääkintähuollon järjestelyjä koskevaa selvitystyötä yhteistoiminnassa sosiaali- ja terveysministeriön kanssa sekä tukee tätä koskevaa pohjoismaista yhteistyötä.

2.8 Strategiset suorituskykyhankkeet (F-35-hanke ja Laivue 2020 -hanke)

Strategisten suorituskykyhankkeiden toimeenpanoa jatketaan suunnitellusti ja aikataulussa. Strategisten hankkeiden hankintasopimusten toimeenpanon tulee olla aktiivista, ja hankkeissa tulee kiinnittää erityistä huomiota laaja-alaiseen, ennakoivaan, oikea-aikaiseen ja oikeasuhtaiseen riskienhallintaan.

Puolustusministeriö tukee Puolustusvoimia hankkeiden ennakoivassa ja aktiivisessa toimeenpanossa. Hankkeiden toimeenpanoa seurataan ja ohjataan säännöllisesti strategisten hankkeiden ohjausryhmässä. Lisäksi puolustusministeriö osaltaan tukee Laivue 2020 -hankkeen hankehallinnan vahvistamista ja operatiivisen ohjausryhmän toimintaa. Puolustusministeriö tukee ja ohjaa hankkeita myös ministeriöiden välisin keskusteluin ja ohjausmekanismein, ml. strategisten suorituskykyjen työryhmä.

Strategisten hankkeiden toimeenpano ja suorituskykyjen rakentaminen toteutetaan siten, että käytöstä ja ylläpidosta aiheutuvat kustannukset mukaan lukien infrarakentaminen kyetään kattamaan puolustusbudjetin määräraha-kehiksestä. Hankkeiden toimeenpanoa tuetaan lisäksi ulkoisella laadunvarmistuksella.

2.9 Tietohallinto

Puolustushallinnon tietohallinto edistää digitalisaatiota, kyberturvallisuutta ja datan käsittelykyvykkyyttä. Digitalisaatio ja tiedon hyödyntäminen edellyttävät teknistä ja toiminnallista yhteentoimivuutta kansallisesti sekä kumppaneiden ja liittolaisten kesken. Suunnittelukauden painopisteinä ovat Nato-jäsenyyden

edellytysten saattaminen valmiiksi ja puolustusselonteon linjausten toimeenpano, mikä edellyttää myös lisäresurssien kohdentamista erityisesti henkilöstön osalta.

Tietohallinnossa jatketaan tietopääoman laadun ja käytettävyyden, tiedon- ja tietoturvallisuuden hallinnan, tietohallinnon toimintaedellytysten ja ohjausmallin sekä ICT-hankkeiden ohjauksen ja seurannan kehittämistä. Tietohallinto varmistaa toiminnallaan, että puolustushallinnossa työskentelevillä henkilöillä on kaikissa turvallisuustilanteissa käytössään tehtävien edellyttämät tieto- ja viestintätekniset palvelut ja, että henkilöstö osaa käyttää niitä oikein ja tehokkaasti.

Suomen Nato-integraatiota jatketaan kehittämällä kansainvälisen tiedon hallintaa, toteuttamalla valmistelu- ja päätöksentekoprosessien edellyttämät tieto- ja viestintätekniset palvelut sekä kehittämällä kansainvälisen toiminnan edellyttämiä toimitiloja. Puolustushallinto jatkaa Naton tiedonhallintaa ja tietohallintoa koskevien standardien käyttöönottoa.

NIS2-direktiivin kansallisen toimeenpanon edellyttämät toimenpiteet toteutetaan julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) muutosten mukaisesti. Puolustusministeriö laatii tiedonhallintayksikkönä kyberturvallisuuden riskienhallinnan toimintamallin. Puolustushallinto valmistautuu mahdollisiin CER-direktiivin aiheuttamiin muutoksiin.

Puolustushallinto osallistuu korkean turvaluokan käsittely-ympäristöjen ja tiedonhallinnan toimintamallien kehittämiseen sekä hallinnonalojen digitalisointiin liittyvään yhteistyöhön ja hankkeisiin.

Puolustushallinto kehittää tiedon ja datan hyödyntämisen kyvykkyksiä ja tiedolla johtamista, joita tuetaan mm. tekoälysovelluksin. Tiedon hyödyntämistä ja tietokulttuurin muutosta edistetään puolustushallinnon tietokonseptin mukaisilla, organisaatiokohtaisilla tai hallinnonalan yhteisillä kokeiluilla ja hankkeilla. Tietokonseptin toimeenpanoa arvioidaan säännöllisesti ja yhteisesti koko hallinnonalalla.

Kumppaneiden tiedonhallinta sisällytetään tiedonhallintayksiköiden tiedonhallintamalleihin. Lainsäädäntöhankkeissa arvioidaan tiedonhallinnan muutosvaikutukset.

Puolustushallinto jatkaa EU:n dataan, digitalisaatioon ja tekoälyyn liittyvien aloitteiden ja säätelyn vaikutusten arviointia hallinnonalalla.

2.10 Kyberpuolustus

Puolustusministeriön johdolla laaditaan kyberpuolustusdoktriini kyberturvallisuusstrategian ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen sekä puolustusselonteon perusteella. Arvioidaan kyberpuolustuksen lainsäädännön kehittämistarpeita ja edistetään lainsäädännön kehittämistä vastaamaan operatiivisiin tarpeisiin.

Puolustusministeriön johdolla tarkennetaan Puolustusvoimien roolia ja resurssointia kyberpuolustuksessa puolustusselonteon ja kyberturvallisuusstrategian linjausten mukaisesti. Puolustushallinto osallistuu kyberturvallisuusstrategian ja sen toimeenpanosuunnitelman toteuttamiseen, johtaa vastuullaan olevien kehittämistehtävien toimeenpanon sekä osallistuu muihin hallitusohjelmassa esitettyihin kyberturvallisuuden kehittämistoimenpiteisiin.

Puolustusvoimien edellytyksiä tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyiden tai niihin kuuluvien turvallisuuskriittisten ratkaisujen itsenäiseen arviointiin kehitetään laaditun selvityksen perusteella puolustusvoimien sisäisin toimenpitein ja valtiovaranministeriön johtamassa lainsäädäntöhankkeessa yhdessä muiden viranomaisten kanssa.

Puolustushallinto kehittää yhteistyötä valittujen kansainvälisten toimijoiden kanssa monenvälisesti, alueellisesti ja kahdenvälisesti. Kansallista kannanmuodostus- ja päätöksentekomallia kehitetään yhteistyössä muiden

viranomaiden kanssa erityisesti Nato-jäsenyyden osalta, mutta myös muussa kahden ja monenkeskisessä yhteistoiminnassa. Kansallisten kybersuorituskykyjen integrointia osaksi Naton kyberpuolustusta jatketaan.

2.11 Yhdyskunta-, kiinteistö- ja ympäristöpolitiikka

Puolustusvoimien käytössä olevat toimitilat ja alueet ovat keskeinen osa puolustusjärjestelmää. Ne tarjoavat suorituskyvylle suojan ja mahdollistavat sotilaallisen koulutuksen ja harjoittelun. Muuttunut turvallisuustilanne ja Suomen kansainväliset sitoumukset edellyttävät merkittäviä investointeja maanpuolustusta tukevaan infrastruktuuriin koko 2020-luvulla. Liittokunnan ja liittolaisten kanssa yhdessä laaditut operatiiviset suunnitelmat antavat vaatimuksia ja perusteita infrastruktuurin kehittämiseksi. Painopisteitä ovat välttämättömien terveysturvallisuusperusteisten korjausten lisäksi Puolustusvoimien suorituskykyjen kehittäminen osana liittokuntaa sekä yhteisen puolustuksen ja DCA-sopimuksen toimeenpanon edellyttämä infrastruktuuri sekä toimitilojen käytettävyys, tehokkuus ja terveellisyys.

Puolustusvoimat jatkaa alueidensa kehittämistä hankkimalla ensisijaisesti vapaaehtoisin järjestelyin tarvittavia lisäalueita. Puolustushallinto esittää valtiovarainministeriölle tarvittaessa valtion etuosto-oikeuden käyttöä sovitun prosessin mukaisesti, jos se on tarpeen maanpuolustuksen tai alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen takia. Puolustushallinto myös harkitsee viimeisenä keinona aluehankinnoissa kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annetun lain (468/2019) soveltamista.

Puolustusministeriö ohjaa Puolustuskiinteistöt liikelaitosta tämän tuottaessa toimitilapalveluja Puolustusvoimille ja sen strategisille kumppaneille asettamalla vuosittain Puolustuskiinteistöille palvelutavoitteet, nimeämällä enemmistön hallituksen jäsenistä sekä jatkuvan yhteistoiminnan ja seurannan kautta. Puolustuskiinteistöjen tuottamien toimitilapalveluiden kustannustehokkuuden, niiden läpinäkyvyyden asiakkaalle ja palveluiden laadun oikean tason, sekä Puolustuskiinteistöjen ja Puolustusvoimien välisen yhteistoiminnan kehittämistä jatketaan.

Toimitilainvestointien strategista suunnittelua ja systemaattista kustannusten hallintaa kehitetään puolustusministeriön, Puolustusvoimien ja Puolustuskiinteistöjen yhteistyönä. Tavoitteena on varmistaa maanpuolustuksen kannalta tarpeellisten investointien toteuttaminen kustannustehokkaasti ja suorituskykyjen edellyttämässä aikataulussa, sekä toimintaa tukevien, terveellisten tilojen riittävä kunnossapito.

Hallinnonalan kykyä hyödyntää Naton ja EU:n rahoitusmekanismeja kehitetään. Alustava suorituskyky toimeenpanna ja hallinnoida Naton yhteisrahoitushankkeita saavutettiin vuoden 2024 aikana ja kansallisen toimintamallin ja organisaation jatkokehittämisen tavoitteena on täyden suorituskyvyn saavuttaminen vuoden 2026 loppuun mennessä. Vuoden 2025 aikana toimintamalli vakiinnutetaan ja kansallisen toimintamallin kuvaus päivitetään vuoden 2025 aikana.

Puolustusvoimien toiminta on sekä normaali- että poikkeusoloissa riippuvaista yhteiskunnan infrastruktuurista ja sen käytön edellyttämästä tuesta. Puolustusselonteon mukaisesti puolustusministeriö toteuttaa sotilaallisen maanpuolustuksen kannalta kriittisen infrastruktuurin ja siihen liittyvien toimintojen suojaamiseen sekä jatkuvuuden hallintaan liittyvien tarpeiden arvioinnin poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Arviointi toteutetaan vuosien 2025–2026 aikana.

Puolustushallinnon ympäristöpolitiikan lähtökohtana on vastuullisuus, riskienhallinta, haittojen ennaltaehkäisy ja minimointi. Ilmastonmuutoksen hillintä sekä ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen toteutetaan puolustuskyvyn sallimissa rajoissa ja sitä tukien. Puolustushallinto tukee kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian toimeenpanoa. Nopeasti etenevä energiasiirtymä otetaan huomioon Puolustusvoimien tukeutumisen järjestelyissä ja suorituskykyjen rakentamisessa. Energiajärjestelmän muutoksessa edistetään myös energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta sekä parannetaan häiriönsietokykyä. Energiasiirtymään sopeutuminen ei saa vaarantaa puolustuskykyä ja huoltovarmuutta.

Puolustusministeriö vastaa EU/ETA-alueen ulkopuolisen kiinteistöomistuksen valvonnan, valtion etuosto-oikeuden käytön sekä maanpuolustuksen toimintaedellytysten turvaamiseen tähtäävien lunastusten viranomais tehtävistä. Puolustusvoimat tukee edellä mainittujen viranomais tehtävien toteuttamista ja varaa siihen tarvittavat resurssit. EU/ETA-alueen ulkopuolisen kiinteistöomistuksen valvontaa kehitetään hallitusohjelman linjausten mukaisesti laajassa viranomaisyhteistyössä.

Puolustushallinto jatkaa tuulivoimarakentamisen ja maanpuolustuksen tarpeiden yhteensovittamista kestävästä energialajärjestelmän aikaansaamiseksi sekä tuulivoimarakentamishankkeiden osapuolten ja Puolustusvoimien välisen dialogin edistämistä. Arvioidaan tarvetta käynnistää säädösvalmistelu Puolustusvoimien tuulivoimahankkeita koskevan aluevalvontavaikutuksia koskevan lausunnotmenettelyn velvoittavuuden sisällyttämiseksi lainsäädäntöön. Vuonna 2024 julkaistun Itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen työryhmän loppuraportin toimenpide-ehdotuksia edistetään työ- ja elinkeinoministeriön kanssa sovittavalla tavalla.

2.12 CBRN-puolustus

Puolustusministeriö osallistuu kemiallisia, biologisia, säteileviä sekä ydinaseuhkia (CBRN) ja CBRN-puolustusta koskevaan kansalliseen ja kansainväliseen suunnitteluun ja kannanmuodostukseen, erityisesti huomioiden Nato-jäsenyyden asettamat velvoitteet. Puolustusministeriö toimeenpanee osaltaan [CBRNE-strategian 2024](#).

2.13 Asevalvonta

Puolustusministeriö osallistuu aktiivisesti asevalvontasopimusten ja -järjestelyjen sekä luottamusta lisäävien toimien toimeenpanoon ja kehittämiseen sekä kansainvälisen kehityksen vaikutusten arviointiin.

Suomelle on tärkeää saada aikaan kansainvälistä sääntelyä, sopimuksia tai periaatteita uusien teknologioiden, erityisesti tekoälyn sekä autonomisten asejärjestelmien, vastuulliselle kehittämiselle ja käytölle. Samalla on mahdollistettava uusien teknologioiden hyödyntäminen puolustuskyvyn kehittämisessä. Päätöksen tappavan voiman käytöstä on aina säilyttävä ihmisellä, mutta riittävän ihmisohjauksen toteutuminen ei kuitenkaan kaikissa tilanteissa edellytä jatkuvaa kommunikaatioyhteyttä, mikäli vastuullinen toiminta on muutoin varmistettu. Puolustusministeriö vaikuttaa kansainvälisiin tekoälyn sotilaallisen käytön sääntelyprosesseihin puolustuksen edun varmistamiseksi.

2.14 Vientivalvonta

Puolustustarvikkeiden vientivalvonnassa tulee huomioida teknologian kehitys sekä muuttuva toimintaympäristö kuten eurooppalaisen teollisuuden tutkimus- ja kehitysyhteistyö. Tästä näkökulmasta vuonna 2025 tarkastellaan puolustustarvikkeiden vientivalvontaa koskevan lainsäädännön uudistamistarpeet.

Puolustustarvikkeiden vientivalvonnalla on merkittäviä vaikutuksia elinkeinovapauteen, joten erityistä huomiota kiinnitetään valvonnalaisten tuotteiden määrittelyyn. Lupa-asioiden johdonmukainen ja viivytyksetön käsittely on varmistettava. Lisäksi edistetään lupakäytäntöjen harmonisointia ja läpinäkyvyyttä Euroopan unionin jäsenvaltioiden kesken.

Yhteistyö muiden strategisten tuotteiden vientivalvontaviranomaisten (ulkoministeriö ja Poliisihallitus) kanssa sekä muiden keskeisten valvontaviranomaisten, kuten Tulli ja Suojelupoliisi, on tärkeää vientivalvonnan johdonmukaisuuden varmistamiseksi. Eurooppalaisella yhteistyöllä, etenkin Pohjoismaiden kesken, edistetään yhteisiä siirtolupakäytäntöjä eurooppalaisten yhteishankkeiden toteuttamiseksi.

Teknologinen kehitys edellyttää kansallisen turvallisuuden vaatimusten huomioimisen vientivalvontaprosessissa kriittisten teknologioiden ja järjestelmien osalta. Tämän varmistamiseksi kehitetään puolustusministeriön ja Pääesikunnan välistä vapautusprosessia. Lisäksi puolustusministeriössä tarkastellaan prosessin lainsäädännölliset tarpeet.

2.15 Tiedolla johtaminen

Puolustusministeriön tietopääoman vahvistamiseksi toimintaympäristötietoisuuden, suunnitteluprosesseja sekä puolustuspolitiikan valmistelua tukevaa tutkimus-, ennakointi- ja analyysitoimintoa kehitetään puolustushallinnon tietokonseptissa tunnistetun kehityspolun suuntaan. Puolustusministeriön tutkimus-, ennakointi- ja analyysitoiminnon painopisteitä ovat toimintaympäristön muutos sekä strategista suunnittelua ja puolustuspolitiikan valmistelua tukevat teemat. Hallitusohjelman mukaisesti suunnittelukaudella painotetaan toimia, joilla ylläpidetään ja kehitetään Suomen Venäjä-tuntemusta ja kykyä analysoida Venäjän kehitystä.

Puolustusministeriön ennakointikyvykkyyden kehittämistä jatketaan. Synergiaetujen saavuttamiseksi ja ennakointitoiminnon hyödynnettävyyden vahvistamiseksi toiminto kytketään soveltuvien osin puolustushallinnon, valtioneuvoston sekä Nato ACT-ennakointitoimintoihin sekä pohjoismaiden puolustushallintojen ennakointiyhteistyöhön.

Maanpuolustuskorkeakoulun (MPKK) tiedepoliittista ohjausta kehitetään tutkimustoiminnan edellytysten parantamiseksi; ohjausta valmistellaan kolmikantaisesti puolustusministeriön, Pääesikunnan ja Maanpuolustuskorkeakoulun kanssa.

Kehitetään (yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa) toimintamuotoja, joilla voidaan vahvistaa Maanpuolustuksen tieteellisen neuvottelukunnan (MATINE) asiantuntemuksen saavutettavuutta puolustushallinnon tietopääoman vahvistamiseksi. Kohdennetaan puolustusministeriön tutkimusmäärärahoja siten, että mahdollistetaan MATINEN verkoston asiantuntijoiden tiiviimpi kytkentä Nato Science and Technology Organizationin (STO) paneeleihin ja muuhun Nato-yhteistyöhön.

2.16 Teknologian hallinta ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio (TKI) -politiikka

Teknologiakehityksellä on suora kytkentä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan. Teknologian kehitysnopeus, monimutkaisuus ja läpileikkaavuus merkitsevät väistämättä sekä kasvavaa riippuvuutta, että tarvetta hyödyntää puolustushallinnon ulkoista osaamista hallinnoissa, yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa, sekä yrityksissä. Nousevien ja murroksellisten teknologioiden (Emerging and Disruptive Technology, EDT) soveltamisella ennakoitaan olevan merkittävästi vaikutuksia myös puolustuskyvyn kehittämiseen. Näitä teknologioita ovat mm. kvanttiteknologiat, tekoäly, seuraavan polven tietoverkot, energiateknologiat, uudet edistyneet materiaalit. Tätä kehitystä on systemaattisesti seurattava ja riskeihin ja uusiin mahdollisuuksiin varauduttava.

Teknologian hallintaa ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio (TKI) -toimintaa kehitetään valtioneuvoston puolustusselonteon sekä teknologia-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio- (TTKI) -selvityksen linjausten mukaisesti. Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien yhteistä tilanneymmärrystä, strategisen tason tavoitteiden valmistelun ja toiminnan yhteensovittamista teknologia- ja TKI-asioissa vahvistetaan puolustushallinnon teknologia- ja tutkimusasioiden strategiaryhmän työskentelyllä. Strategiaryhmä valmistelee strategisen tason TTKI-asioita päätöksentekoon linjaorganisaatiossa tai toimivaltaisissa elimissä. Suunnittelukaudella käynnistetään joustava, ketterä ja reaktiivinen maanpuolustuksen innovaatorahoitusinstrumentti, jota hallinnoidaan puolustusministeriössä hallinnonalan TTKI-strategiaryhmän tukemana.

Suunnittelukaudella käynnistetään uudelleen sotateknisen arvion ja ennusteen (STAE) tuotanto. Tarkoituksena on tuottaa puolustushallinnon yhteinen näkymä teknologioiden kehittämisestä sekä tuottaa tietopohjaa hallinnonalan vaikutusanalyysille. Prosessi edellyttää lopputuotteen ja tuotantoprosessin uudelleenmäärittelyä yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa. STAE-tietopohja tuotetaan lähtökohtaisesti ostopalveluna ulkopuolisten yhteistyökumppanien kanssa.

Suunnittelukaudella teknologian hallintaa ja TKI-toimintaa kehitetään vuonna 2024 tehdyn arvioinnin mukaisesti. Tekoälyn sotilaallisen hyödyntämisen kehittämiseksi teknologisen kehityksen ja toimintaympäristön edellyttämällä tavalla puolustusministeriö ja Puolustusvoimat laativat vuosien 2025–2026

aikana selvityksen hallinnonalan tekoälyn ja autonomian hyödyntämisen nykytilasta ja toimintamalleista sekä määrittävät tavoitetilan kehittämissuosituksineen.

Puolustushallinnon osallistumisella DIANA-innovaatioinstrumenttiin (Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic) ja Suomen osallistumisella Naton innovaatorahastoon (NIF) tavoitellaan eurooppalaisen ja kansallisen teknologiaosaamisen uusiutumista ja innovaatiokykyä sekä puolustusteollisen pohjan vahvistamista. Tämän lisäksi teknologisen soveltamiskyvyyden ja innovaatioiden testauksen mahdollistamiseksi yhteistyössä kaupallisten ekosysteemitomijoiden kanssa tulee perustaa testusrakenne (Innovation Range Future Connectivity, IRFC), joka tukeutuu mm. DIANAn testausfasiliteetteihin ja Puolustusvoimien harjoitustoiminnan tarjoamaan loppukäyttäjänäkökulmaan. IRFC-rakenne vastaa Naton Rapid Adoption Action Plan-asiakirjassa tunnistettuun tarpeeseen nopeuttaa innovaatioiden käyttöönottoa sekä kansalliseen tavoitteeseen kehittää puolustusalan TKI-rakenteita.

2.17 Avaruus

Avaruus toimintaympäristönä (avaruusdomain) on yhä tärkeämpi puolustukselle. Sen merkitys asevoimille on kasvanut nopeammin kuin olemme osanneet ennakoida. Avaruustoimintaympäristön nopea kehittyminen ja sen hyödyntäminen huomioidaan osana puolustusjärjestelmän kehittämistä. Tämä edellyttää sekä avaruuden hyödyntämistä puolustusjärjestelmän tehokkaan toiminnan mahdollistamiseksi, että suojautumista avaruudesta käsin kohdistuvilta uhkilta. Nämä vaativat uutta osaamista ja suorituskykyjen kehittämistä tulevaisuudessa. Avaruuskkyjen kehittäminen edellyttää tiivistä yhteistyötä teollisuuden ja tutkimuslaitosten kanssa. Avaruusteknologian kehitys on kiihtynyt viime vuosina. Kumppanuudet ja kansainvälinen yhteistyö korostuvat.

Puolustushallinto selkeyttää ja kehittää avaruuspuolustukseen liittyviä tehtäviä ja toimintoja. Puolustusministeriö tulee suunnittelukaudella kehittämään puolustushallinnon avaruuspolitiikan ohjausta ja siihen liittyvää toimintaympäristön seurantaa. Puolustusvoimat kehittää avaruuspuolustuksen kokonaisuuden suunnittelua ja edistää avaruustoimintojen johtamisen kehittämistä. Puolustushallinto on päättänyt laatia puolustuksen avaruusstrategian, joka tarkentaa avaruustoimintaympäristön kehitystä ja puolustushallinnon avaruudellisia tavoitteita, painotuksia sekä tarvittavia toimenpiteitä.

Kykyä huomioida avaruus ja sen vaikutukset operaatioille kehitetään laaja-alaisesti. Avaruuspuolustuksen integrointi osaksi puolustusjärjestelmää edellyttää lisäresursseja. Lyhyellä aikavälillä puolustushallinnon tarpeena on muodostaa selkeä tahtotila ja viestittävä kanta avaruustoimintaan ja sen rooliin osana suorituskykyä. Lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä on pyrittävä tarvittavien suorituskykyjen kehittämiseen huomioiden, että Suomen etu on myös kehittää avaruustoiminta ja siihen perustuvia suorituskykyjä viranomaisten yhteistyönä. Kykyä avaruustilannekuvan ylläpitämiseen kehitetään ja tähän liittyvää kahden- ja monenvälistä puolustusyhteistyötä edistetään. Puolustusvoimat jatkaa toimia kansallisen avaruustilannekeskuksen perustamiseen liittyen. Puolustusministeriö ohjaa ja tukee Puolustusvoimia avaruustilannekuvakeskuksen perustamisessa sekä poikkihallinnollisessa yhteistyössä.

Avaruudellisia suorituskykyjä pyritään kehittämään mahdollisuuksien mukaan tärkeiden kumppanimaiden kanssa. Tässä näyttäytyvät merkittävänä erityisesti kyvykkyudet korkean pohjoisen (High North) alueella ja yhteistyö alueen toimijoiden kanssa.

EU:n suorituskyvyt hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti. Puolustushallinto osallistuu aktiivisesti EU:n avaruusohjelman kehittämiseen huomioiden erityisesti EU:n turvallisuuden ja puolustuksen avaruusstrategian ja suorituskykyjen hyödyntämisen mahdollisuudet kansallisessa puolustuksessa.

Avaruustoiminnan eri osa-alueilla hyödynnetään kaupallisia palveluita, jotka kehittyvät ja lisääntyvät jatkuvasti. Omilla järjestelmillä varmennetaan avaruudesta tuotettavia palveluita ja nopeutetaan avaruudesta tuotettavan informaation saamista käyttäjille. Yhteistyötä yritysten kanssa tiivistetään ja uusien teknologioiden sekä palveluiden tarjoamia mahdollisuuksia arvioidaan aktiivisesti.

Suomi osallistuu aktiivisesti Naton puitteissa tehtävään avaruusyhteistyöhön ja on mukana kaikissa kolmessa Naton avaruussuorituskykyaloitteessa: APSS satelliittivalvonnan suorituskykyä kehittävä hanke (MoU allekirjoitettu), NORTHLINK pohjoisen alueen satelliittitiedonsiirtokykyä kehittävä hanke (MoU neuvottelut käynnissä) sekä STARLIFT satelliittien laukaisukykyä kehittävä hanke (MoU neuvottelut alkamassa). Osallistuminen muihin Naton avaruussuorituskykyjen kehittämishankkeisiin arvioidaan tapauskohtaisesti.

2.18 Paikka- ja olosuhdetietoalan yhteistyö

Paikka- ja olosuhdetietoalan yhteistyö on viime vuosina laajentunut sekä kansallisesti että kansainvälisesti, ja sen merkitys jatkaa todennäköisesti kasvuaan. Oleellista on myös yhteiskunnan toimivuuden kriittisen infrastruktuuriin (sekä sotilas että siviili) määrittely ja suojaaminen sekä siihen liittyvän digitaalisen paikkatiedon turvallisuuden ja tarvittavilta osin suojaamisen varmistaminen ja parantaminen yhteistyössä Puolustusvoimien sekä muiden turvallisuusviranomaisten ja -ministeriöiden kanssa. Puolustushallinto osallistuu paikkatiedon riskiarviotyöhön perustuvan ja valtiovarainministeriön (VM) johtaman paikkatiedon turvallisuus -hankkeen läpivientiin.

2.19 Valmius

Puolustusministeriö kehittää valmiuttaan ja kriisihoitamiskykyä harjoitustoiminnalla sekä kehittämällä valmiusinfrastruktuuria, toimintatapoja- ja ohjeistusta. Suomi osallistuu Naton vastejärjestelmään täysimittaisesti, puolustusministeriön johdolla poikkihallinnollisesti laaditun kansallisen toimintatapamallin mukaisesti.

Hybridiuhkia ja laaja-alaista vaikuttamista koskevia valmiuksia sekä kriisinkestokykyä kehitetään osana valtioneuvostoa. Puolustusministeriö tarkastelee yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa kyber- ja informaatiopuolustuksen osaamispohjan tarpeet koko puolustushallinnossa. Kehittämisessä otetaan huomioon muun valtiohallinnon informaatiovaikuttamiseen vastaamiseen liittyvät toimet ja kansallisen kyberpuolustuksen kehittämisen vaatimukset. Euroopan turvallisuustilanteen muutosten myötä suomalaisen yhteiskunnan resilienssiin liittyvät kysymykset ovat entistäkin tärkeämpiä. Puolustusministeriö seuraa tilanteen kehitystä myös edellä mainittujen kokonaisuuksien osalta yhteistyössä valtioneuvoston ja muiden toimijoiden kanssa, sekä osallistuu Natossa ja EU:ssa tehtävään resilienssi yhteistyöhön ja hybridiuhkiin varautumista koskien sekä toimeenpanee kokonaisuuksia koskevat päätökset, mm. EU:n Varautumisunionihanke.

2.20 Viestintä

Ministeriön viestinnällä lisätään tietoutta ja ymmärrystä Suomen puolustuksen merkityksestä, tarpeista ja toimintaedellytyksistä, Nato-jäsenyyden vaikutuksista Suomen puolustukseen ja sen kehittämiseen sekä Naton yhteisen puolustuksen toimeenpanoon ja kehittämiseen. Luotettavalla ja oikea-aikaisella tiedolla vahvistetaan luottamusta puolustushallinnon toimintaan niin kotimaassa kuin kansainvälisesti, etenkin liittolaistemme keskuudessa.

Turvallisuus- ja informaatioympäristömme nopean murroksen vuoksi on myös puolustushallinnossa kehitettävä edelleen valmiuksia informaatiovaikuttamisen havaitsemiseen ja siihen vastaamiseen sekä strategiseen viestintään puolustushallinnon tavoitteiden, hallitusohjelman ja puolustuselonteon viitekehyksessä.

Strategisella viestinnällä tarkoitetaan informaatioympäristön ja kohderyhmien analyysiin ja siitä johdettuun tilanneymmärrykseen perustuvaa tavoitteellista ja ennakoivaa viestintää, joka tähtää yhteisesti sovittujen tavoitteiden saavuttamiseen. Strateginen viestintä on toteutuessaan aina sanallisten ja kuvallisten viestien sekä konkreettisten tekojen ja toimien yhdistelmä.

Puolustusministeriössä seurataan, arvioidaan ja analysoidaan aktiivisesti informaatioympäristöä ja hyödynnetään myös Puolustusvoimien ja muiden valtionhallinnon toimijoiden seurantaa ja analyysijä. Puolustusministeriö vastaa tarvittaessa hallinnonalaansa kohdistuvaan informaatiovaikuttamiseen yhdessä

Puolustusvoimien kanssa. Puolustushallinto vaihtaa informaatiovaikuttamiseen liittyviä tilannetietoja kumppaniensa ja liittolaistensa kanssa tarpeen mukaan.

Onnistunut strateginen viestintä edellyttää ennakoivaa ja systemaattista koordinaatiota puolustushallinnon sisällä yhteisen tilanneymmärryksen saavuttamiseksi. Yhteistyö puolustusministeriön ja Puolustusvoimien viestintöjen kesken on toimivaa, mutta muuttuneessa turvallisuusympäristössä on syytä varmistaa viestinnän koordinaatio ja yhdenmukaisuus ja kehittää prosessien, vastuiden sekä työnjaon selkeyttä.

Myös poikkihallinnollisessa yhteistyössä tarvitaan Nato-jäsenyyden myötä yhteisen tilannekuvan ja yhteisten toimintatapojen kehittämistä sekä entistä laajempaa informaatioympäristön analyysiä ja strategisen viestinnän ennakoivaa toimintatapaa.

Puolustusselonteon mukaan informaatiouhkien ennaltaehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä yhteisen tilannekuvan, vastuiden ja toimintatapojen täsmentämiseksi laaditaan kansallisen informaatiopuolustuksen ja informaatiovaikuttamiseen vastaamisen konsepti (informaatioturvallisuuden konsepti). Konsepti laaditaan poikkihallinnollisena yhteistyönä ja sen vastuut tarkentuvat vuoden 2025 aikana.

3. Sotilaallinen maanpuolustus (27.10.)

Puolustusvoimien ensisijaisena tehtävänä on muodostaa ennaltaehkäisevä sotilaallinen pelote ja tarvittaessa torjua maahamme kohdistuvat hyökkäykset. Puolustusta kehitetään pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti yhtenä kokonaisuutena osana liittokunnan yhteistä pelotetta ja puolustusta.

Puolustusta kehitetään nopeutetulla aikataululla muuttuneen toimintaympäristön sekä liittoutumisen myötä kasvaneiden vaatimusten mukaisesti. Puolustuksen toimintaedellytyksiä turvataan pyrkimällä varmistamaan riittävä rahoitustaso ylivaalikautisesti.

Puolustusvoimat jatkaa Nato-jäsenyyteen liittyvää sotilaallista yhteensovittamista, jossa korostuu erityisesti yhteisoperaatiokyvyn kehittäminen. Puolustusvoimilla on valmius ja kyky osana liittokuntaa torjua sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen koko maan alueella. Puolustusvoimat osallistuu Naton yhteisen pelotteen ja puolustuksen tehtäviin koko liittokunnan alueella.

Puolustusvoimat valmistautuu toimimaan osana Naton alueellista suunnitelmaa, osallistumaan Naton rauhan ajan tehtäviin ja valmiusvelvoitteisiin. Puolustusjärjestelmän pitkän aikavälin kehittämisen ja Naton puolustussuunnittelun yhteensovittaminen on käynnissä. Naton tavoitteiden mukaisten suorituskykyjen rakentaminen tapahtuu asteittain osana Puolustusvoimien pitkän aikavälin kehittämistä.

Merkittävimmät lisäresurssitarpeet liittyvät Nato-jäsenyyden lisähenkilöstön tarpeeseen, puolustussuunnitteluprosessin suorituskykytavoitteiden saavuttamiseen ja osallistumiseen Naton rauhan ajan tehtäviin ja valmiusvelvoitteisiin sekä Naton läsnäoloon Suomessa. Resurssitarpeita muodostuu myös maapuolustuksen kehittämisen jatkamisesta ja Ukrainaan annettavan materiaali- ja koulutustuen jatkamisesta (ml. korvaavat hankinnat). Lisäksi tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa vahvistetaan.

Puolustusvoimien tärkeimmät tuotokset ovat suorituskykyiset joukot ja järjestelmät, joilla toteutetaan lakiin perustuvia tehtäviä. Puolustuskyvyn parantamiseksi Puolustusvoimien toiminnan tason ylläpitäviä resursseja vahvistetaan.

Naton suorituskykytavoitteiden toimeenpanoa arvioidaan myös osana Naton puolustussuunnitteluprosessia.

Tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteita:

- Ennaltaehkäisevä kyky ja valmius toteuttaa sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät on ylläpidetty.
- Ennakkovaroituskykyä on ylläpidetty turvallisuuspoliittisen ja sotilaallisen päätöksenteon tueksi.
- Alueellista koskemattomuutta on valvottu.
- Alueloukkauksiin on reagoitu tilanteen vaatimalla tavalla.
- Alueellinen koskemattomuus on turvattu.
- Joukkojen ja järjestelmien ylläpidon vaatimusten mukainen joukkotuotanto on toteutettu.
- Pyydetty virka-aputehtävät on toteutettu.
- Puolustusjärjestelmään kohdistuva kybervakoilu ja kybervaihtaminen on havaittu, torjuttu ja raportoitu.
- Henkilöstön lisääminen Naton ja muihin kansainvälisiin rakenteisiin on toteutettu.
- Puolustusvoimat on osallistunut kansainvälisiin tavanomaisiin aseisiin sekä joukkotuhoaseisiin liittyviin asevalvontaprosesseihin ja -järjestelyihin, kansainväliseen asevalvontayhteistyöhön sekä käytännön toimien toimeenpanoon ja kehittämiseen.
- Uusien sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden edellyttämät joukot on koulutettu ja varustettu.
- Suomen Naton ja EU:n nopean toiminnan joukkoihin ilmoittamat joukot on koulutettu ja varustettu, ja Puolustusvoimien valmistelussa huomioidaan Suomen kohtuullinen osuus taakanjaosta.
- Kahden- ja monenvälisen puolustusyhteistyön syventäminen keskeisten liittolaisten ja kumppanien kanssa painopisteinä yhteistoimintakyky, tilannekuvan muodostaminen, kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen sekä suorituskykyjen rakentamisen ja ylläpidon tukeminen
- Yhteistoimintakyky osana Natoa

- Puolustusvoimat on kehittänyt avaruudellisia suorituskykyjä.

Tuotosten ja laadunhallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita

Tuotokset	Toteuma 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028	Tavoite 2029
Koulutetut varusmiehet (lkm)	21 158 ¹	21 000	21 000	21 000	21 000	21 000
Vapaaehtoiseen palvelukseen hakeutuneet naiset (lkm)	940 ²	1 520	1 740	2 000	2 000	2 000
Koulutetut vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneet naiset (lkm)	839 ³	1 050	1 100	1 150	1 200	1 200
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset maastovuorokaudet (lkm)	30	28	28	28	28	28
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	21 302	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Kertausharjoituskoulutetut reserviläiset/ sodan ajan joukkoihin sijoitetut (%)	7,6	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9
HN-lentotunnit (lkm) F-35 lentotunnit (lkm)	9 021	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
NH90-lentotunnit (lkm)	1 952	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100
Alusvuorokaudet (lkm)	1 215	1 150	1 150	1 150	1 150	1 150

¹ PV + RVL (vain PV 20 655)

² PV + RVL (vain PV 930)

³ PV + RVL (vain PV 828)

Laadunhallinta	Toteuma 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028	Tavoite 2029
Kouluttajien määrä/koulutusjoukkue (lkm)	2,8	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Koulutuksen laatu ("Arvio omasta tai joukkojen suorituskyvystä " 1—5, varusmiesten loppukysely)	3,9	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Reservin koulutuksen laatu (yleisarvosana 1—5, reserviläiskysely)	4,3	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0

Toiminnallisen tehokkuuden tärkein mittari on tarkoituksenmukainen organisaatio ja toimintamalli siten, että poikkeusolojen suorituskyky kyetään tuottamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti asetetuista suorituskykyvaatimuksista tinkimättä.

Puolustuskyvyn vahvistamiseksi materiaalin kunnossapidon tasoa nostetaan. Lisämateriaalihankinnoilla täydennetään pitkällä aikavälillä syntyneitä vajeita ja puutteita sekä vastataan Ukrainassa käytävän sodan seurauksena muuttuneisiin toimintaympäristön vaatimuksiin.

Toiminnallisen tehokkuuden tavoitteita:

- Strategisten hankkeiden toimeenpano
- Materiaalisen valmiuden parantamisen ja suorituskykyjen oikea-aikaisen rakentumisen varmistaminen

- Kumppanuuksien ja Puolustuskiinteistöjen palvelujen ja valmiuden varmistaminen kaikissa oloissa kustannustehokkaasti
- Natoa koskevien asioiden valmistelu-, toteutus- ja raportointiprosessien luominen, käyttöönotto ja kehittäminen Puolustusvoimissa
- Puolustusyhteistyötä koskevien asioiden valmistelun, toteutuksen ja raportoinnin kehittäminen Puolustusvoimissa
- Digitalisaation, tietoturvallisuuden sekä tiedonhallinnan, tiedon ja datan hyödyntämisen kehittäminen
- Kyberturvallisuuteen ja -puolustuksen liittyvän tiedonvaihdon ja koordinaation kehittäminen hallinnonalalla ja yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa
- Puolustusvoimien käytössä olevien alueiden ja tilojen kehittäminen kustannustehokkaasti ja valmiudelliset vaatimukset huomioiden
- Organisaatioturvallisuuden ja teknisen turvallisuuden voimavarojen varmistaminen ja toiminnan kehittäminen

Toiminnallisen tehokkuuden tunnuslukuja ja seurantakohteita

	Toteuma 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028	Tavoite 2029
Taloudellisuus						
Varusmiespäivän hinta (euroa)	48	50	51	51	51	51
Reserviläispäivän hinta (euroa)	172	201	203	191	188	188
Henkilötyövuoden hinta (euroa)	64 393	65 257	65 618	70 168	71 207	71 207
Tuottavuus						
Koulutetut varusmiehet/varusmiespalvelukseen tulleet (%)	85	85	85	85	85	85
Kannattavuus						
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus-% on vähintään	107	105	105	105	105	105

Edellisessä puolustusselonteossa tunnistettu 500 lisähenkilöstötarve kohdennetaan Puolustusvoimille vuosina 2023–2026. Henkilöstövoimavaroja keskitetään toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen, uusien suorituskykyjen ylläpidon ja kehittämisen tehtäviin.

Valtioneuvoston puolustusselontekoon 2024 on kirjattu Puolustusvoimien palkatun henkilöstön kasvattaminen vielä 1 500 henkilötyövuodella kuluvalle ja seuraavalle vaalikaudella. Puolustusvoimat asettaa lisäksi Nato rakenteisiin sekä ulkomaille että kotimaahan noin 500 henkilötyövuotta vuoteen 2027 mennessä. Puolustusvoimat laatii esitykset tarvittavista sotilasviroista. Puolustusministeriö pidetään tietoisena vuosittaisista henkilöstökohdennuksista.

Vuoden 2024 alussa vahvistetussa Työtä Suomen parhaaksi – Valtion henkilöstöstrategia 2030:lla edistetään valtion yhteistä arvopohjaa ja toimintakulttuuria, osaamisen johtamista ja valtion työnantajakuva sekä houkuttelevuutta työnantajana. Puolustusvoimat on laatinut oman henkilöstöstrategiansa 2030+, joka on suunnattu sekä palkatulle henkilöstölle että asevelvollisille.

Henkilöstövoimavarojen hallinnan tavoitteita:

Henkilöstö

- Henkilöstövoimavaroja on keskitetty toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen, Nato jäsenyyden edellyttämiin tehtäviin, uusien suorituskkyjen ylläpidon ja kehittämisen tehtäviin.
- Henkilöstöjärjestelmän kehittämisessä on huomioitu valmiuden ja kansainvälisen yhteistoiminnan ja sotilaallisen kriisinhallinnan asettamat vaatimukset kansallisesti sekä osana liittokuntaa.
- Henkilöstön toimintakykyä sekä työkykyä ja -hyvinvointia on kehitetty työssäjaksamisen varmistamiseksi.
- Puolustusvoimien toimenpitein on tuettu valtion henkilöstöstrategiaa Puolustusvoimien toimintaympäristö huomioiden.

Asevelvollisuus

- Sodan ajan joukkojen vahvuutta on ylläpidetty 280 000:ssa.
- Varusmiespalveluksen kehittämistä on jatkettu parlamentaarisen työryhmän tavoitetilan mukaisesti.
- Maanpuolustustahtoa on tuettu asevelvollisten laadukkaalla koulutuksella, kehittämällä vapaaehtoisen maanpuolustuksen osallistumismahdollisuuksia, kansalaisille suunnattavilla yleisötahtumilla sekä vahvistamalla sisäistä ja ulkoista viestintää.
- Kokonaispoistumaa on pienennetty kehittämällä kutsuntajärjestelmää ja varusmiespalvelusta.
- Naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen ja sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin hakeutumista sekä niiden suorittamista on edistetty.
- Asevelvollisten erityisosaamista on tunnistettu ja hyödynnetty tehokkaammin koulutuksessa ja sodan ajan sijoituksissa.
- Reserviläisten osaamisen hyödyntämistä poikkeusolojen tehtävissä, reservin joukkojen koulutuksen suunnittelussa, valmistelussa ja toteutuksessa sekä kouluttajatehtävissä on kehitetty.
- Asevelvollisia on hyödynnetty laajemmin kouluttaja- ja tukitehtävissä.
- Asevelvollisten käyttö Naton eri toiminnoissa ja tehtävissä on selvitetty.

Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus

- Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus on toteutettu voimassa olevan lainsäädännön ja puolustuselonteossa linjatun tavoitetilan mukaisesti.
- Vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta on kehitetty vastaamaan vapaaehtoisen maanpuolustuksen tavoitetilatyöryhmän asettamaa tavoitetta.

Henkilöstövoimavarojen hallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita

	Toteuma 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028	Tavoite 2029
Henkilötyövuosimäärä (htv) ml. sopimussotilaat mom. 27.10.01	12 995	13 294	13 437	13 432	13 652	13 842
Sopimussotilaiden henkilötyövuosimäärä	473	500	550	550	500	500
Sairauspoissaolot (työpäivää/henkilötyövuosi)	6,7	alle 8,0	alle 8,0	alle 8,0	alle 8,0	alle 8,0
Kokonaistyötyytyväisyys (työyhteisökysely, 1–5)	4,14	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1

3.1 Puolustusvoimien toiminta

Suomi osoittaa puolustuskykyään kansallisesti ja kansainvälisesti alueellisen koskemattomuuden valvonnalla ja turvaamisella, valmiuden ylläpidolla, kansallisella ja kansainvälisellä koulutus- ja harjoitustoiminnalla, sotilastiedustelutoiminnalla, tekemällä tiivistä puolustusyhteistyötä, mukaan lukien materiaaliyhteistyö, sotilaallinen kriisinhallinta ja nopean toiminnan joukot sekä osallistumalla kansainvälisen avun antamiseen, yhteistoimintaan ja muuhun kansainväliseen toimintaan.

Normaalioloissa puolustuskykyä käytetään alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen, muiden viranomaisten tukemiseen, kansainväliseen apuun ja sotilaalliseen kriisinhallintaan. Puolustuskyvyllä pyritään ennaltaehkäisemään Suomeen kohdistuva sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen. Suomi osallistuu pelotevaikutuksen tuottamiseen Naton osana ja muussa kansainvälisessä yhteistyössä.

Suomi ylläpitää myös liittokunnan jäsenenä kansallisen kyvyn alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen. Naton ja liittolaisten suorituskyyt täydentävät sitä. Normaaliolojen alueellisen koskemattomuuden valvonnan järjestäminen yhdessä Naton ja sen jäsenvaltioiden kanssa mahdollistaa tulevaisuudessa sen, että käytettävissä olevia suorituskyyt voidaan hyödyntää monipuolisemmin ja tehokkaammin.

Puolustushallinto varautuu laaja-alaisen vaikuttamisen torjuntaan yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa, mm. Yhteiskunnan turvallisuusstrategian (YTS) määrittämässä puitteissa. Tämän tueksi puolustushallinto määrittelee osaltaan niitä vaatimuksia ja käytännön toimintamalleja, joita toimintaympäristön muutokset asettavat poikkihallinnolliselle yhteistyölle.

Puolustusvoimat osallistuu kokonaisuutena puolustuksen ohjauskonseptin laadintaan vuoden 2025 kuluessa.

Puolustusvoimien on kyettävä toimimaan koko maan alueella sekä eri toimintaympäristöissä ja muodostamaan painopiste kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti. Lisäksi Puolustusvoimien on kyettävä toimimaan oman alueen ulkopuolella osana Naton toimintaa tilanteen edellyttämällä tavalla.

Puolustusvoimat kehittää organisaatiotaan ja toimintamalliaan pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. Tavoitteena on tarkoituksenmukainen organisaatio- ja toimintamalli, joka mahdollistaa poikkeusolojen suorituskyyt tuottamisen mahdollisimman kustannustehokkaasti asetetuista suorituskyytvaatimuksista tinkimättä. Kehittämisessä otetaan huomioon yhteisen puolustuksen mahdolliset vaikutukset Puolustusvoimien organisaatioon ja johtosuhteeseen sekä kasvanut puolustusmäärärahojen taso: Suomi nostaa kansallisesti puolustusmenojen tason uhkaperustaisesti ja tarvelähtöisesti vuoteen 2029 mennessä vähintään kolmeen prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Puolustusselontekoon sisältyvät selvitystehtävät sekä organisaatiota ja toimintamallia koskevat valmistelut toteutetaan. Selonteon mukaan selvitetään 1) tarvetta kasvattaa perustamistehtäväluettelon mukaisten poikkeusolojen joukkojen vahvuutta mm. edellytysten luomiseksi liittolaisjoukkojen ja niiden materiaalin vastaanottamiselle sekä liittolaisjoukkojen toiminnalle Suomen alueella, 2) tarpeet toteuttaa muutoksia Puolustusvoimien kokoonpanoon ja johtosuhteisiin Pohjoisen alueen tukemiskyyt varmistamiseksi, 3) toimintaympäristön ja Nato-jäsenyyden vaikutukset Puolustusvoimien logistiikkajärjestelmään.

Naton läsnäoloon liittyviä tavoitteita toteutetaan kansallisesti sekä yhteistyössä Naton ja sen jäsenmaiden kanssa. Naton maavoimien johtoporras (MCLCC) aloitti toimintansa 1.9.2025 sijoitettuna Maavoimien esikunnan yhteyteen. Naton eteentyönnetyn maavoimajoukon (FLF) ensisijaisina sijoituspaikkoina ovat Rovaniemen ja Sodankylän varuskunta-alueet. Toimeenpanoa ja vaikutuksia Puolustusvoimien organisaatioon ja toimintamalliin seurataan suunnittelun tarkentuessa.

Turvallisuusympäristön muutos edellyttää koko puolustusjärjestelmältä toimintaympäristöön suhteutettua valmiutta sekä kansainvälistä yhteistoimintakykyä, jotta Suomi kykenee koordinoimaan ja yhteensovittamaan toimia liittolais- ja kumppanimaiden kanssa sekä tarvittaessa antamaan ja vastaanottamaan sotilaallista apua.

Valmiutta kehitetään Naton joukkomallin ja tehtävien sekä muiden puolustusyhteistyökumppaneiden ml. EU edellyttämällä tavalla. Tehtävään valmistautuminen edellyttää tilannekuvaa liittolaisten ja kumppaneiden toimintamahdollisuuksista, rajoitteista ja sotilaallisesta yhteistoimintakyvystä kaikilla tasoilla.

Joukkojen ja järjestelmien valmiutta sekä toimintaperiaatteita kehitetään toimintaympäristön muutoksen asettamien vaatimusten mukaisesti. Puolustusvoimat huomioi toimintaympäristön muutoksissa erityisesti voimankäytön keinovalikoiman laajentumisen. Lisäksi varusmiehiä voidaan käyttää koulutustason mukaisiin poikkeusoloihin tehtäviin.

Puolustusvoimien suorituskykyjen kehittämisen suunnittelussa huomioidaan Ottawan sopimuksen irtisanomisen astuttua voimaan mahdollisuus jalkaväkimiinajärjestelmän palauttamiselle.

Kyky vaikuttaa nopeasti kaukana oleviin kohteisiin on keskeinen osa 2020-luvun sotilaallista ennaltaehkäisykykyä. Kaukovaikutteisten asejärjestelmien ampumatarvikkeiden määrää lisätään ja maalinosoituskykyä parannetaan. Logistiikkajärjestelmän kokonaisvaltaisessa kehittämisessä varmistetaan sekä kansallinen että kansainvälinen yhteensopivuus, materiaalin yhteensopivuus sekä yhtenäiset toimintatavat ja joukkorakenteet. Osaaminen, kriittisen materiaalin ja tietovarantojen tiedon käytettävyyden varmistetaan kansallisesti. Puolustusvoimien kansainvälisten hankintakanavien ja -yhteyksien toimivuus sekä materiaalin saatavuus turvataan. Räjähdeiden tuotanto- ja elinkaaren ylläpidon mallia kehitetään.

Puolustusvoimilla ja sen kumppaneilla tulee olla kyky reagoida nopeasti toiminta- ja turvallisuusympäristön muutoksiin yhteistoiminnassa liittolaisten ja erityisesti Pohjoismaiden kanssa. Kumppanuuksien palvelut ja valmiudet varmistetaan kaikissa oloissa kustannustehokkaasti. Toimintaa ylläpidetään ja kehitetään hallinnonalan materiaali- ja politiikan strategian (2022) mukaisesti. Puolustusvoimien logistiikkajärjestelmää koskeva selvitys tuottaa perusteita kumppanuuksien kehittämiseen. Päämääränä on varmistaa poikkeusolojen edellyttämä suorituskyky sekä määrittää sen perusteella kumppanuuksien tavoitetasot. Kumppanuuksien vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden seurantaa kehitetään osana hallinnonalan ohjausjärjestelmää.

Asevelvollisten koulutusjärjestelmä on kokonaisuus, johon kuuluvat varusmiespalvelus, Puolustusvoimien kertausharjoitukset ja vapaaehtoiset harjoitukset sekä MPK:n kurssit. Varusmiesten ja reserviläisten koulutusta kehitetään sodankuvan, yhteiskunnan ja toimintaympäristön muutoksia seuraten. Kertausharjoituskoulutettavien reserviläisten määrä ylläpidetään turvallisuusympäristön edellyttämällä tasolla.

3.2 Valmius

Puolustusjärjestelmän on kyettävä joustavaan ja nopeaan valmiudensäätelyyn, voimankäyttöön eri tilanteissa sekä painopisteen muodostamiseen ja siirtämiseen koko valtakunnan alueella sekä avun antamiseen ja vastaanottamiseen, ml. osallistuminen Naton alueellisen suunnitelman toimeenpanoon. Puolustuksen kehittämisessä varmistetaan kyky valvoa kaikkia toimintaympäristöjä – maa, meri, ilma, kyber- ja informaatioympäristö sekä avaruus – ja tarvittaessa käynnistää puolustuksen edellyttämät toimenpiteet. Puolustusjärjestelmän valmiutta säädellään turvallisuusympäristön tilannekehityksen mukaisesti ja Puolustusvoimat ylläpitää kykyä reagoida Nato-jäsenyyden mukaisiin velvoitteisiin. Lisäksi huomioidaan kansalliseen turvallisuustilanteeseen tai sitä koskevaan arvioon vaikuttavat kansainväliset toimet, sisältäen myös Naton Euroopan-joukkojen komentajalle myönnetty toimintavaltuudet.

Puolustusvoimien tehtävien täyttäminen edellyttää ajan tasalla olevaa tilannekuvaa normaali- ja poikkeusoloissa. Kansainvälinen yhteistyö ja uusien teknologioiden hyödyntäminen ovat osa tilannekuvan muodostamista. Tilannetietoisuustyötä kehitetään aktiivisesti puolustusministeriön ja Puolustusvoimien välillä sekä yhteistyössä muun valtioneuvoston kanssa. Puolustusvoimat ylläpitää kykyä virka-apuun sekä viranomaisien väliseen yhteistoimintaan kaikilla hallinnon tasoilla.

Ennakkovaroitus Suomeen kohdistuvista sotilaallisista uhkista edellyttää kehittyntä tiedustelu- ja valvontakykyä sekä kansainvälistä yhteistyötä. Näitä uhkia koskevan tiedonhankinnan ja -tuotannon menetelmiä kehitetään kokonaisvaltaisen toimintaympäristötietoisuuden muodostamiseksi ottaen huomioon

laaja-alaisen vaikuttamisen viitekehys. Puolustusvoimat pitää yllä kykyä operaatioiden ja maalittamisen tukeen uhkakuvaa vastaavasti. Sotilastiedustelu antaa julkisen raportin toiminnastaan.

3.3 Suunnittelu osana liittokuntaa

Puolustusvoimat on sitoutunut Naton puolustussuunnitteluprosessissa Suomelle kohdistettujen suorituskykytavoitteiden toimeenpanon sisällyttämiseen osaksi Puolustusvoimien kehittämisohjelmaa osoitettujen resurssien puitteissa. Työssä huomioidaan kokonaisvaltaisesti suorituskykytavoitteiden vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan, ml. henkilöstö, infrastruktuuri, taloudelliset- ja lainsäädäntövaikutukset.

Puolustusvoimat osallistuu Suomen operaatiosuuntaa koskevien Naton suunnitelmien päivittämiseen ja yhteensovittamiseen tapahtuu tiiviissä yhteistyössä Naton, Suomen ja muiden liittolaisten kesken.

Suomi kehittää joukkojaan siten, että Naton joukkomalliin osallistumisesta koituvat velvoitteet kyetään täyttämään. Suomi suunnittelee ja toimeenpanee Natossa linjatun Naton läsnäolon yhteistyössä Naton ja sen jäsenmaiden kanssa sovittavalla tavalla. Forward Land Forces (FLF) -läsnäolon suunnittelu ja toimeenpano tapahtuu tiiviissä yhteistyössä kehysvaltio Ruotsin kanssa. Naton läsnäolon koordinaatiosta vastaa puolustusministeriö. Suomi osallistuu Naton ydinpelotteen suunnitteluun ja ylläpitämiseen.

3.4 Osallistuminen Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin ja valmiusjoukkoihin

Naton rauhan ajan tehtäviin osallistutaan suunnitelmallisesti. Tehtäviin osallistuminen vuosien 2026 ja 2027 osalta suunnitellaan vuoden 2025 aikana. Tämän jälkeen aina alkuvuodesta suunnitellaan osallistuminen kahden vuoden päästä oleviin vuoroihin, Naton suunnittelurytmin mukaisesti. Osallistumisen perusteeksi pyydetään sotilaallinen neuvo ja niiden toimeenpanosta laaditaan erilliset ohjauskirjeet.

3.5 Puolustusyhteistyö

Kansainvälinen puolustusyhteistyö vahvistaa Suomen puolustuskykyä. Yhteistyössä korostuvat uhkaympäristön muutokseen, sotilaallisiin suorituskykyihin, tilannetietoisuuteen ja kriisitilanteiden yhteistoimintaan liittyvät kysymykset. Puolustusvoimat kehittää Natossa, EU:ssa ja keskeisimpien kumppanien kanssa yhteistoimintakykyä niin normaaliolojen, normaaliolojen häiriötilanteiden kuin poikkeusolojenkin varalle luoden edellytykset toimien koordinoinnille ja yhteensovittamiselle erikseen niin päätettäessä. Tämä sisältää tilannetietoisuuden vahvistamisen ml. kyky tiedonvaihtoon myös kriisitilanteessa.

Puolustusvoimat osallistuu erikseen määriteltävällä tavalla Nato-jäsenyyden vaikutusten arvioimiseen muulle puolustusyhteistyölle.

Luodaan edellytykset tehokkaalle osallistumiselle Naton, EU:n ja muiden puolustusyhteistyöformaattien valmistelu- ja päätöksentekoprosesseihin tehostamalla tiedonvaihtoa ja varmistamalla kattavat raportointikäytännöt puolustusministeriön ja Pääesikunnan välillä. Suunnittelukaudella kiinnitetään huomiota erityisesti tarvittavien Natoa koskevien asioiden valmistelu-, toteutus- ja raportointiprosessien luomiseen.

Puolustushallinto tarkastelee vuoden 2025 aikana puolustusyhteistyöasiakirjat ottaen huomioon Nato-jäsenyyden sekä arvioi tarvetta päivittää niitä tai laatia uusia puolustusyhteistyön yhteistyöasiakirjoja.

Nato-jäsenyyden sekä tiivistyvän puolustusyhteistyön edellyttämän sotilaallisen avun tehokkaan vastaanottamisen ja antamisen (mukaan lukien isäntämaatuki) edellytykset varmistetaan osana puolustuksen kehittämistä ja integraatiota Naton tehtäviin ja toimintoihin. Puolustusvoimat toteuttaa isäntämaatuen antamisen edellyttämät järjestelyt ja jatkaa avun antamisen ja ulkopuolisen sotilaallisen avun vastaanottamisen edellyttämien järjestelyjen toimeenpanoa osana puolustuskyvyn kehittämistä. Puolustusministeriö ja Puolustusvoimat tarkastelevat mahdollisuuksia kehittää joukkojen sopivuutta ja

valmiutta näiden tehtävien toimeenpanon näkökulmasta. Kansainvälisessä yhteistyössä edistetään kattavien ja sitovien sotilaallisten huoltovarmuusjärjestelyiden luomista.

Puolustusvoimat tukee EU:n yhteisen puolustuspolitiikan kehittämistä ja vahvistamista, mikä toteutetaan ennen kaikkea tukemalla EU:n strategisen kompassin toimeenpanoa. Puolustusvoimat osallistuu PRY-työhön ja tuo esiin sovittuja prioriteetteja EU-kokouksissa.

Puolustusvoimat hyödyntää Euroopan puolustusrahaston (EDF) mahdollisuuksia kansallisten suorituskykyjen sekä Suomen ja Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen pohjan kehittämisessä. Uudet EU:n puolustusaloitteet ja työkalut huomioidaan Puolustusvoimien suunnittelussa siten, että Suomi kykenee tuottamaan sotilaallista näkemystä EU:n puolustussektorin aloitteista, sekä vaikuttamaan ennakoivasti niiden kehittämiseen että hyötymään niistä täysimääräisesti. Euroopan puolustusviraston projektiyhteistyön lisäksi Puolustusvoimat osallistuu poliittis-sotilaallisessa rajapinnassa tapahtuvaan yhteistyöhön siten, että Suomi kykenee toteuttamaan hallitusohjelman ennakkoaiheuttamista ja EU-toimien koherenssia koskevat linjaukset. Tämä edellyttää osallistumista ja vaikuttamista EU:n priorisointityöhön, mm. suorituskykyjen kehittämissuunnitelman (CDP) kautta, sekä EU:n tarjoamien työkalujen systemaattista hyödyntämistä. Puolustusvoimat osallistuu sotilaallisen liikkuvuuden parantamista koskevaan kansainväliseen yhteistyöhön ja sitä koskevaan PRY-projektiin.

3.6 Kyberpuolustus

Puolustusvoimat vastaa Suomen sotilaallisesta kyberpuolustuksesta ja osallistuu kansalliseen kyberpuolustukseen. Kyberpuolustuskyvyn kehittämistä jatketaan puolustusselonteon ja kyberturvallisuusstrategian mukaisesti. Puolustusvoimat kehittää kansainvälistä kyberpuolustusyhteistyötään kahden- ja monenvälisen yhteistyön lisäksi Naton kollektiivisen puolustuksen osana sekä hyödyntäen EU:n kyberpuolustushankkeita. Puolustusvoimat osallistuu käynnistettäviin lainsäädäntöhankkeisiin ja muihin yhteisiin kehityshankkeisiin, kuten kyberturvallisuusstrategian toimeenpanoon.

Puolustusvoimat kehittää kykyään muiden viranomaisten ja kumppaneidensa tukemiseen. Tämä edellyttää yhteistoiminnan kehittämistä kansallisten ja kansainvälisten turvallisuusviranomaisten ja yhteiskunnan eri sektorien kanssa. Lisäksi varmistetaan Puolustusvoimien kyky tukea kyberturvallisuudessa muita viranomaisia sekä yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja. Puolustusvoimat kehittää laaja-alaista suorituskykyä toteuttaa kyberoperaatioita Suomen suvereniteetin turvaamiseksi, kyberpuolustuksen toimeenpanemiseksi sekä kyberturvallisuuden tukemiseksi eri valmiustiloissa.

Puolustusselonteossa sekä kyberturvallisuusstrategiassa kuvattu kyberpuolustuksen kehittäminen vaikuttaa resurssitarpeeseen ja aiheuttaa muutostarpeita kyberpuolustuksen suorituskyvyn kehittämisessä. Puolustusvoimat laatii puolustusministeriölle esityksen näiden toimeenpanon edellyttämistä henkilöstö- ja resurssitarpeista.

Kyberpuolustuksen johtaminen ja sen yhteensovittaminen sotilaallisten ja tiedusteluoperaatioiden kanssa edellyttää kyberpuolustuksen johtamisrakenteen tarkentamista. Puolustusvoimat laatii vuoden 2025 aikana esityksen puolustusministeriölle kyberpuolustuksen johtamisrakenteen kehittämisestä.

Puolustusvoimat osallistuu puolustusteollisuuden kybersuojaamisen strategisten linjausten laatimiseen yhteistyössä puolustusministeriön ja teollisuuden kanssa ja jatkaa kybertiedonvaihdon kehittämistä puolustuksen kannalta kriittisten yritysten kanssa.

Puolustusvoimat kehittää informaatiopuolustuskykyään vastatakseen informaatioympäristöön kohdistuviin lisääntyviin uhkii. Kykyä kehitetään tiiviissä yhteistoiminnassa muiden viranomaisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Puolustusvoimat tarkastelee yhdessä puolustusministeriön kanssa informaatiopuolustuksen osaamispuheen tarpeet koko puolustushallinnossa. Kehittämisessä otetaan huomioon muun valtiorhallinnon informaatiovaikuttamiseen vastaamiseen liittyvät toimet.

3.7 Huoltovarmuus

Sotilaallisella huoltovarmuudella turvataan Puolustusvoimien kriittisten järjestelmien toimintakyky kaikissa turvallisuustilanteissa. Huoltovarmuutta kehitetään valtioneuvoston huoltovarmuuden tavoitteista antaman päätöksen (TEM/2024/142) sekä 2022 annetun valtioneuvoston huoltovarmuusselonteon ([VNS 8/2022 vp](#)) mukaisesti. Uudistettavassa valtioneuvoston periaatepäätöksessä Suomen puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan turvaamisesta määritetään kriittisten suorituskykyjen hallinnan kannalta keskeisimmät teknologia-alueet, joihin liittyvää osaamista kehitetään Suomessa, jotta turvataan kriittisten järjestelmien toiminta myös poikkeusoloissa. Tämä edellyttää myös riittäviä panostuksia tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan. Puolustusministeriön ja huoltovarmuuskeskuksen yhteistyötä tiivistetään näiden välillä joulukuussa 2024 sovitun yhteistyömuistion mukaisesti.

Huoltovarmuusselonteon mukaisesti kehitystyössä huomioidaan lisääntyneen kansainvälisen yhteistyön antamat mahdollisuudet sekä monikansallisella tasolla sovitut vaatimukset, erityisesti EU:n CER- ja NIS2-direktiivien puitteissa. Kasvaneen keskinäisriippuvuuden myötä huoltovarmuutta rakennetaan yhdessä luotettavien kumppaneiden kanssa. EU:n hankkeisiin vaikutetaan ennakoivasti ja niistä pyritään hyötymään täysimääräisesti.

Osaamiseen huoltovarmuuteen liittyy myös kumppanien osaaminen. Kumppanien toiminta ja varautuminen sekä henkilöstön käytettävyys kaikissa turvallisuustilanteissa varmistetaan suunnitelmallisella yhteisellä harjoittelulla ja valmiuden säännöllisellä testaamisella. Kumppanuuksien vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Toimiva ja kansainvälisesti kilpailukykyinen kotimainen puolustusteollisuus, sen kansainvälinen verkottuminen sekä vientitoiminta mahdollistavat sotilaallisen huoltovarmuuden ylläpitämisen ja edistävät maanpuolustuksen toimintakykyä. Puolustushallinto tukee osaltaan kotimaisen teollisuuden vientiedellytyksiä ja kansainvälistymistä.

3.8 Teknologian hallinta ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio (TKI) -politiikka

Sotilaallisen maanpuolustuksen toimintaympäristö muuttuu teknologian nopean ja vaikeasti ennakoivan kehityksen sekä asejärjestelmien ja taistelukentän kasvavien teknologisten vaatimusten osalta yhä moniulotteisemmaksi. Puolustushallinnon oma teknologinen tilanneymmärrys, sille pohjautuvat strategiset valinnat sekä systemaattinen osaamisen hallinta ovat kriittisiä tekijöitä puolustuskyvyn suunnittelun, kehittämisen, hankintojen, operoinnin ja ylläpidon kannalta. Hallinnonalan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopolitiikkaa kehitetään kokonaisuutena kansallisista lähtökohdista vastaamaan toimintaympäristön muuttuneisiin vaatimuksiin. Teknologisen kyvykkyyden ja hallinnan merkitys strategisena resurssina korostuu kansallisesti, EU:ssa, Natossa ja kahdenvälisesti.

Teknologian hallintaa ja TKI-toimintaa kehitetään puolustusselonteon ja hallinnonalan teknologia-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio (TTKI) -selvityksen linjausten mukaisesti. Puolustusselonteon linjauksen mukaisesti TKI-toimintoihin kohdennettujen resurssien tulee nykyiseen verrattuna olla suhteellisesti suurempi. Puolustusvoimat nostaa suorituskykyä tukevaan tutkimusohjelmatoiminnan (PVTÖ) määrärahasoa 50:llä prosentilla vuodesta 2026 alkaen. Taso säilytetään suunnittelukauden 2026–2029; pidemmän aikavälin rahoitustarve tarkentuu vuodesta 2030 eteenpäin tarkentuu suunnittelukaudella.

Suunnittelukaudella Puolustusvoimat lisää tutkimus- ja asiantuntijahenkilöstöä teknologian hallintaa, teknologiaennakointi- ja analyysitoimintaan sekä TTKI-yhteistyöhön. Suunnittelukaudella tavoite on 20 henkilön lisäys jakautuen Pääesikuntaan, Puolustusvoimien tutkimuslaitokselle ja Puolustusvoimien logistiikkalaitokselle.

Puolustusvoimat osallistuu asiantuntijapanoksella puolustusministeriön asettamaan puolustushallinnon teknologia- ja tutkimusasioiden strategiaryhmän toimintaan sekä varaa tarvittavat asiantuntijaresurssit strategiaryhmän sihteeristöön. Puolustusvoimat osallistuu asiantuntijapanoksella sotateknisen arvion ja ennusteen (STAE) uudelleen määrittelyyn ja toimeenpanoon, toimintamallien kehittämiseen sekä varaa asiantuntijaresurssit teknologisen ennusteen analyysille sotilaallisen maanpuolustuksen näkökulmasta.

Puolustusvoimissa tulee varmistaa muuttuneen turvallisuusympäristön edellyttämät henkilöstöresurssit Venäjä-osaamisen ylläpidolle ja kehittämiselle. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että Puolustusvoimissa on riittävästi venäjän kielen osaajia.

3.9 CBRN-puolustus

Puolustusvoimat osoittaa riittävät resurssit CBRN-puolustuksen kehittämiseen huomioiden toimintaympäristön muutos ja Nato-jäsenyyden myötä kasvaneet CBRN-puolustuksen velvoitteet, ml. CBRNE-strategian 2024 toimeenpanoon osallistuminen.

3.10 Asevalvonta

Kansainvälisten asevalvontavelvoitteiden toimeenpano varmistetaan. Puolustusvoimat osallistuu kansainvälisiin tavanomaisiin aseisiin sekä joukkotuhoojaseisiin liittyviin asevalvontaprosesseihin ja -järjestelyihin, niiden toimeenpanoon ja kehittämiseen, sekä muuhun kansainväliseen asevalvontayhteistyöhön. Prosesseihin pyritään vaikuttamaan ja niiden vaikutukset huomioidaan Puolustusvoimien toiminnan ja resurssien suunnittelussa, suorituskykyjen kehittämisessä ja käytössä mahdollisimman ennakoivasti.

Puolustusvoimat varmistaa vastuulliset ja turvalliset sisäiset toimintamallit ja -käytännöt tekoälyn sotilaallisessa kehittämisessä ja käytössä, sekä osallistuu yhteistyössä puolustusministeriön kanssa näiden käytäntöjen kehittämiseen.

3.11 Vientivalvonta

Puolustusvoimat osallistuu puolustustarvikkeiden vientilupa-asioiden käsittelyyn puolustusministeriön asettaman puolustustarvikkeiden maastavientityöryhmän jäsenenä. Puolustusvoimien antama oikea-aikainen asiantuntijatuki on varmistettava erityisesti maastavientityöryhmän toimivaltaan kuuluvissa puolustustarvikemäärittelyasioissa.

Puolustusvoimien tulee varmistaa, että korkean teknologian tuotteiden vienti huomioidaan etupainotteisesti tuotekehitys- ja hankintasopimuksissa kotimaiselta teollisuudelta. Olemassa olevien korkean teknologian suorituskykyjen vientien osalta Puolustusvoimien tulee tehdä arviointi tapauskohtaisesti puolustusministeriön pyynnöstä erillisen ohjauksen mukaisesti.

3.12 Paikkatieto

Puolustusvoimien paikka- ja olosuhdetietotuen turvaaminen laajenevan viranomaisyhteistyön sekä uusien sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden ja muiden kansainvälisten velvoitteiden tarpeisiin on olennaista. Paikka-, aika- ja navigointitiedon käytettävyyttä on edelleen kehitettävä kokonaisuutena.

3.13 Henkilöstö

Toimintaympäristön muutos ja Suomen Nato-jäsenyys ovat tuoneet uusia lisätarpeita Puolustusvoimien henkilöstörakenteeseen. Sodan ajan joukkorakenne ja yhteisen puolustuksen tarpeet määrittävät Puolustusvoimien henkilöstörakenteen Puolustusvoimien rahoituskehysten puitteissa. Henkilöstövoimavaroja kohdennetaan Puolustusvoimissa toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen sekä uusien suorituskykyjen ylläpidon ja kehittämisen edellyttämiin tehtäviin. Toimintamenomäärärahoista maksettavat varsinaiset palkat työnantajakuluineen muodostavat enintään kolmasosan sotilaallisen maanpuolustuksen menoista (pois lukien F35- ja Laivue2020 -hankkeet).

Nato-jäsenyydestä aiheutuvia henkilöstötarpeita ovat erityisesti lisähenkilöstön sijoittaminen Naton rakenteisiin, osallistuminen Naton rauhan ajan tehtäviin ja nopean toiminnan joukkoihin, Naton läsnäolo

Suomessa, Naton puolustus suunnitteluprosessin suorituskykytavoitteiden toimeenpano sekä osallistuminen yhteisen puolustuksen tehtäviin. Kansainvälinen yhteistyö on lisääntynyt ja kansainvälinen harjoitustoiminta on monipuolistunut ja muuttunut vaativammaksi. Lisäksi kansainvälisen osaamisen edistämiseksi henkilöstön osallistuminen kansainvälisen sotilaallisen kriisinhallinnan, kansainvälisiin esikuntatehtäviin sekä kansainvälisen avun antamiseen liittyviin tehtäviin on tärkeää.

Puolustusvoimien nykyinen henkilötövuosimäärätoteuma on noin 13 000 henkilötövuotta. Edellisessä puolustuselonteossa tunnistettu 500 lisähenkilöstötarve kohdennetaan Puolustusvoimille vuosina 2023–2026. Henkilöstövoimavaroja keskitetään toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen, uusien suorituskykyjen ylläpidon ja kehittämisen tehtäviin. Puolustusvoimat raportoi vuosiraportissa vuosittain kohdennetuista lisähenkilötövuosista (henkilöstöryhmä, tehtävänimike, hallintoyksikkö).

Valtioneuvoston puolustuselontekoon on kirjattu Puolustusvoimien palkatun henkilöstön kasvattaminen vielä 1 500 henkilötövuodella kuluvalle ja seuraavalle vaalikaudella. Puolustusvoimat laatii suunnitelman vuosien 2027–2031 lisähenkilötövuosien kohdentamisesta vuoden 2026 kuluessa käytössä olevien suunnitteluperusteiden mukaisesti henkilöstöryhmittäin, tehtävänimikkeittäin ja hallintoyksiköittäin. Lisäksi Puolustusvoimat asettaa Nato rakenteisiin sekä ulkomaille että kotimaahan noin 500 henkilötövuotta vuoteen 2027 mennessä. Puolustusvoimiin kohdennetaan määräaikaista virkoja, joilla mahdollistetaan reservin upseerien ja aliupseerien määräaikaiseen virkaan nimittäminen ja määrääminen Nato komentorakenteen tehtäviin. Puolustusministeriö perustaa pääesikunnan esityksestä näihin tarvittavat virat. Puolustusministeriö pidetään tietoisena vuosittaisista henkilöstökohdennuksista.

Toimintaympäristön muutoksiin on varauduttava henkilöstön joustavammalla käytöllä sekä tarvittaessa henkilöstömäärän lisäämisellä tilanteen edellyttämällä tavalla.

Puolustusvoimat tarkastelee vuoteen 2026 mennessä mahdollisuutta jatkaa alhaisemman pakollisen eroamisiän ylittäneen ammattisotilaan palvelussuhdetta tarvittaessa toisessa sotilasvirassa. Asiaa valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomais tahojen kanssa. Puolustusvoimat arvioi tarvetta määräaikaissa reserviupseerin virassa palvelevan sotilasarvoja koskevalle muutokselle ja esittää sen pohjalta mahdollisesti tarpeelliseksi katsomiaan muutoksia Puolustusministeriölle.

Ammattisotilaiden henkilöstöjärjestelmä sopeutetaan sotilaseläkejärjestelmän vuonna 2018 voimaantulleisiin muutoksiin siten, että henkilöstöä siirtyy reserviin johtajareservin tuottamisen kannalta oikea-aikaisesti palvelusajan keston tukiessa reservin tuottamista. Henkilöstörakenteeseen vaikuttavat sotilaseläkejärjestelmän muutos ja opistoupseeripoistuma edellyttävät toimenpiteitä, joilla turvataan ammattisotilasreservin riittävä kokonaismäärä. Henkilöstörakennetta sekä reservin koulutusjärjestelmää kehitetään kriisiajan ja Natojäsenyyden vaatimusten mukaisesti. Puolustusvoimat varmistaa henkilöstön riittävän osaamisen tarkastelemalla mm. siviilitehtävien käytettävyyttä opistoupseeripoistumassa sekä tarkastelemalla olisiko upseeritehtäviä mahdollista täyttää korkeakoulutetuilla siviilitehtävillä ja siten vapauttaa upseereita entistä enemmän sotilaallisiin tehtäviin. Puolustusvoimat tarkastelee uusimuotoisen yleisesikuntaupseerikoulutuksen toimivuutta ja vaikutusta henkilöstön käyttöön ja raportoi siitä puolustusministeriölle.

Henkilöstön toimintakykyä ja jaksamista seurataan jatkuvasti useilla mittareilla. Positiivista kehitystä ylläpidetään vastuullisella työnantajatoiminnalla. Henkilöstön työssä jaksamista ja toimintakykyä tuetaan edelleen hyvällä työaika- ja työkykyjohtamisella, joustavien työaikamuotojen ja työntekomenetelmien käytöllä, analysoimalla työilmapiiriin liittyvien kyselyjen tuloksia sekä puuttumalla esille nouseviin kehittämiskohteisiin. Tarkastellaan Puolustusvoimien henkilöstön koti- ja ulkomaan palvelussuhteen ehtoja saatavilla olevan rahoituksen asettamissa rajoissa.

Puolustusvoimissa edistetään tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen yhteisön toteutumista tasa-arvosuunnitelmilla sekä pitämällä tasa-arvonäkökulma suunnittelun ja toiminnan yhtenä peruslähtökohtana. Puolustusvoimat toteuttaa tasa-arvokyselyn kolmen vuoden välein, päivittää tulosten perusteella paikallisia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia sekä pitää puolustusministeriön tietoisena asiasta.

Puolustusvoimat jatkaa toimia edistääkseen naisten hakeutumista vapaaehtoiseen asepalvelukseen ja sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin. Kriisinhallintatehtävissä palvelevien naisten määrää pyritään lisäämään siten, että naisten osuus sotilaallisen kriisinhallinnan henkilöstöstä on vähintään seitsemän prosenttia.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu, että hallitus saattaa Suomen kriisinhallintaveteraanien tukitoimet vastaamaan muiden Pohjoismaiden järjestelyjä. Nykyisiä kriisinhallintaveteraanien tukijärjestelyjä vahvistetaan kokoamalla olemassa olevista palveluista tietoja yhteen, jotta ne olisivat helpommin saavutettavissa. Puolustusvoimat ottaa tätä tarkoitusta varten määräaikaiseen palvelussuhteeseen henkilön luomaan ns. "digitaalista veteraanikeskusta". Kustannukset katetaan STM:n budjetista (33.03.63).

Puolustusvoimat toteuttaa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 "Naiset, rauha ja turvallisuus" toimintaohjelmaansa, Naisten hakeutumista vapaaehtoiseen asepalvelukseen ja sotilaalliseen kriisinhallintaan pyritään lisäämään. Lisäksi varmistetaan, että kaikilla sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin lähtevillä, heidän kouluttajillaan ja asiasta vastaavilla puolustushallinnon edustajilla on ihmisoikeus- ja tasa-arvokysymysten asiantuntemus sekä kyky tehdä yhteistyötä.

3.14 Asevelvollisuus ja toimintakyky

Puolustusvoimat varmistaa, että kutsuntatilaisuudet toimivat sujuvana osana puolustusministeriön laajempaa toimintakyvyn kehittämisstrategiaa. Puolustusvoimat suunnittelee ja toteuttaa yksilöiden toimintakyvyn kehittämisen puolustusministeriön ohjauksen perusteella alkaen vuodesta 2026. Puolustusvoimat raportoi ministeriölle toimintakykyohjelmien vaikuttavuudesta sekä osallistumisesta valtakunnallisiin liikuntaa edistäviin hankkeisiin ja tekee kokonaisuudessa tarvittavia esityksiä puolustusministeriölle.

Varusmieskoulutusta kehitetään toimintaympäristön muutoksen ja liittokunnan vaatimusten mukaisesti sekä hyödyntämällä muun muassa verkko-, virtuaali- ja simulointijärjestelmiä. Asevelvollisten digitaalisia informaatiopalveluja parannetaan.

Asevelvollisten koulutuksen laatu varmistetaan kohdentamalla kouluttajatehtäviin vähintään 2,5 kouluttajaa/joukkue. Puolustusvoimat pyrkii edelleen vähentämään varusmiespalveluksen keskeyttäneiden määrää kehittämällä niin kutsuntatarkastuksia kuin palvelusjärjestelyjä. Tavoitteena on, että entistä useampi palveluksensa aloittaneista suorittaa varusmiespalveluksen loppuun. Asevelvollisten taloudellisten etuuksien kehittämistä jatketaan rahoitusresurssien puitteissa.

Varusmiespalveluksen hyödynnettävyyttä työelämässä ja opinnoissa kehitetään poikkihallinnollisena yhteistyönä. Nykyaikaisten ja tulevaisuuteen tähtäävien, kustannustehokkaiden ja ajanmukaisten opetusmenetelmien käyttöä laajennetaan. Varusmiesten palvelusajat eri tehtävissä sovitetaan vastaamaan tehtävien osaamis- ja valmiusvaatimuksia. Puolustusvoimat päivittää asevelvollisten terveystarkastusohjeen vastaamaan tämän hetken tehtäviä ja tarpeita.

3.15 Materiaali ja palvelut

Puolustusvoimien kehittämisohjelmissa luodaan perusteet suorituskykyjen hankinnalle. Oleellista on tunnistaa ns. kriittiset suorituskykyalueet, joissa sotilaallisen huoltovarmuuden vaatimukset ovat erityisen suuria. Hankintatoiminnan tavoitteena on Suomen puolustusjärjestelmään parhaiten sopivan suorituskyvyn hankkiminen tarkoituksenmukaisesti, kustannustehokkaasti sekä valtion keskeiset turvallisuusedut huomioiden. Tämä edellyttää tehokasta puolustusmateriaalin hankintaprosessia (suunnittelu, toteutus ja seuranta) sekä riittävää ja osaavaa hankintahenkilöstöä. Osana materiaali poliittisen strategian toimeenpanoa puolustusvoimat osallistuu puolustusteollisuuden vienninedistämisen kehittämiseen sekä G2G-myyntimallin poikkihallinnolliseen valmisteluun.

Puolustusvoimien hankintamäärärahojen siirtyvien erien vähentämiseksi kiinnitetään erityistä huomiota hankintojen oikea-aikaiseen budjetointiin ja realistiseen rahoitusprofiiliin, joka perustuu arvioon toimitusajoista

ja menojen vuotuisesta ajoittumisesta. Lisäksi budjetointi- ja valtuusmenettelyjen tarkoituksenmukaisuutta varmistetaan. Jatkossa valtiovarainministeriö, puolustusministeriö ja Pääesikunta käyvät säännönmukaisesti osana budjettiprosesseja läpi materiaalihankintojen määrärahatilanteen siten, että varmistutaan siitä, että Puolustusvoimilla on käytettävissään määräraha talousarviolain mukaisesti täysimääräisesti sopimuksista aiheutuviin menoihin. Tarvittaessa Puolustusvoimat voi muuttaa hankintojen keskinäistä rahoitusprofiilia muuttamatta tilausvaltuuksien enimmäismäärää tai maksatusaikaa. Valtion vuosittaiseen talousarvioon esitetään vain hankintavalmiit kokonaisuudet, joiden valmistelu on vähintään tietopyyntövaiheessa (RFI).

Hankkeiden ja hankintojen suunnittelussa ja päätöksenteossa tulee varmistaa, että koko elinjakson kustannukset ja muut vaikutukset ovat katettavissa käytössä olevilla resursseilla. Suorituskyvyn rakentamisesta kunnossapidolle aiheutuvia resurssitarpeita pyritään hallitsemaan laatimalla kehittämisohjelmissa tukeutumiskonseptit käyttövarmuusperusteisen kunnossapidon toimintamallin mukaisesti. Tavoitteena on resurssien ja kustannusvaikutusten parempi hallittavuus. Määritetyt vaatimukset ja kunnossapidon resurssit tulee olla tasapainossa ja käyttö- ja ylläpitovaiheessa on pystyttävä ylläpitämään haluttu vaikutus leikkaamatta suorituskyvyn rakentamisen resursseja. Puolustusvoimat kehittää toimitusketjuriskien tunnistamista ja hallintaa sekä jatkaa puolustusmateriaalin kybersietoisuuden kehittämistä ja ylläpitämistä.

Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen perustuu Puolustusvoimien kehittämisohjelmiin sekä niissä rakennettaviin suorituskykyihin:

Puolustusvoimien johtamisen kehittämisohjelma

Kehitetään ja ylläpidetään Puolustusvoimien yhteinen suorituskykyjen käyttöä tukeva johtamisjärjestelmä. Tuetaan yhteisoperaatioiden johtamista ylläpitämällä ja kehittämällä ennakkovaroituskykyä, toimintaympäristötietoisuutta, valvonta- ja maalitilannekuvaa, yhteistä tilannetietoisuutta sekä varmennettuja operatiivisia tietoteknisiä palveluita. Hyödynnetään viranomaisten yhteisiä johtamisjärjestelmiä ja arjen ratkaisuja taistelunjohtajajärjestelmän tukena.

- korvataan puolustushaarojen itsenäisiä järjestelmiä ja sovelluksia yhteisellä johtamisjärjestelmällä
- luodaan edellytyksiä operaatioiden johtamiselle muuttamalla ja uusimalla teknisiä rakenteita ja palveluita
- kehitetään integroidun tiedustelun, valvonnan ja johtamisen tiedonsiirtoa ja tietoteknisen alustan liityntäkykyä
- uudistetaan tietohallintoa, toteutetaan tietotekninen integraatio, lisätään hallinnollisissa tietopalveluissa valtionhallinnon keskinäistä yhteistoimintaa ja muita kumppanuusratkaisuja sekä siirretään henkilöstövoimavaroja hallinnollisista tietopalveluista operatiiviseen tietojenkäsittely-ympäristöön
- laajennetaan toiminnanohjausjärjestelmien hyödyntämistä tavoitteena toimintavarmuuden ja kustannustehokkuuden lisääminen
- jatketaan Puolustusvoimien 2020-luvun tarpeita vastaavan puolustushaarojen yhteisen tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmän arkkitehtuurin luomista, jolla mahdollistetaan sähköinen, kansallinen sekä kansainvälinen tieto- ja tilannekuvavaihto
- kehitetään kyberpuolustuksen suorituskykyä
- kehitetään tiedonhallinta- ja toiminnanohjausjärjestelmiä sekä arkistointia.

Puolustusvoimien tiedustelun, valvonnan ja maalittamistuen kehittämisohjelma

Ylläpidetään ja kehitetään päätöksenteon ja yhteisoperaatioiden johtamisen tukena tarvittavaa ennakkovaroituskykyä, toimintaympäristötietoisuutta sekä valvonta- ja maalitilannekuvaa.

- ylläpidetään ja kehitetään tiedonhankinta- ja analysointikykyä
- ylläpidetään ilmavalvonnan kauko- ja keskivalvontaa
- ylläpidetään ja kehitetään ilmasta tapahtuvaa tiedustelu- ja valvontakykyä
- ylläpidetään tiedustelun tietojärjestelmää
- kehitetään Puolustusvoimien yhteisen maalitilannekuvan luomista
- kehitetään sotilastiedustelun kykyä tukea tulenkäyttöä ja vaikuttamista

- kehitetään elektronisen tiedustelun ja tietoverkkotiedustelun suorituskykyä.

Puolustusvoimien taistelujärjestelmän yhteisten suorituskykyjen kehittämisohjelma

Kehitetään ja ylläpidetään suorituskykyä, joilla vaikutetaan operatiivisesti merkittäviin kohteisiin. Kehitetään ja ylläpidetään suojaamisen ja yhteisen suojan kokonaisuuksia.

- jatketaan Puolustusvoimien erikoisjoukkojen ja helikopterijärjestelmän kehittämistä
- jatketaan korvaavan meritorjuntaohjuksen hankintoja
- hankitaan korvaavaa turvallisuusvalvontatekniikkaa
- hankitaan valmiusrakentamisen materiaaleja
- kehitetään informaatiopuolustusta.

Puolustusvoimien logistiikan kehittämisohjelma

Kehitetään ja ylläpidetään Puolustusvoimien yhteinen logistinen järjestelmä, joka luo kaikissa valmiustiloissa ja toimintaympäristöissä edellytykset puolustusjärjestelmän suorituskykyjen kehittämiseksi, käytölle ja operaatioiden nopealle toimeenpanolle, ylläpitämiselle ja taistelukyvyyn palauttamiseksi.

Logistiikkajärjestelmän suorituskykyjen kehittäminen jakautuu logistiikka- ja huoltojoukkojen kehittämiseen sekä kaikille yhteisen materiaalin hankintaan.

- jatketaan logistiikan ja huollon joukkojen varustamista
- jatketaan materiaalihankintoja täydennys-, kuljetus- ja kunnossapitojärjestelmän puutteiden korvaamiseksi
- jatketaan ampumatarvikkeiden ja varaosien hankintoja
- hankitaan taistelijan asuja sekä henkilöballistisia suojaruukkeita
- hankitaan kuorma-auto- ja kenttämuonituskalustoa.

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelman päämääränä on ylläpitää Maavoimien tehtäviä ja uhkaa vastaava suorituskyky. Kehittämisohjelmalla luodaan perusta korkealle toimintavalmiudelle ja nopealle reagoitakykylle vastaamaan määritettyjä suorituskyky- ja kyvykkyyksivaatimuksia.

- ylläpidetään ja kehitetään Maavoimien liikkuvuutta ja kohtaamistaistelukykyä
- ylläpidetään tulenkäyttöjärjestelmää
- kehitetään joukkojen torjuntakykyä
- kehitetään tähtäyksen, valvonnan ja tiedustelun suorituskykyä
- kehitetään panssaritorjuntakykyä, kranaatinheitinkomppanioiden johtamista sekä taistelijan vaikuttamiskykyä
- ylläpidetään ja kehitetään pioneeri- ja suojeluvälineitä.

Meripuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään vaikuttamiskykyä ja liikkuvuutta.

- kehitetään taisteluosastojen orgaanista tulitukea
- ylläpidetään rannikkojoukkojen liikkuvuutta ja tulivoimaa sekä kehitetään rannikkojoukkojen johtamiskykyä
- jatketaan Laivue2020 -hankintaa.

Ilmapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Ylläpidetään ilmatorjunnan sekä Hornet-järjestelmän suorituskykyä.

- hankitaan hävittäjäkalustojen elinkaaren turvaavia kriittisiä koneiden sekä moottoreiden vaihtolaitteita ja osia
- kehitetään taistelutukikohtia
- kehitetään Ilmavoimien tulenkäytön johtamisen kykyä hajauttaa toiminnot
- kehitetään torjuntakykyä tuottaa tappioita pienille ilma-aluksille kaikissa olosuhteissa

- kehitetään ilmatorjunnan suorituskykyä
- korvataan ilmatorjunnan poistuvia suorituskykyjä.

Puolustusvoimien joukkotuotantojärjestelmän kehittämisohjelma

Rakennetaan ja ylläpidetään joukkorakenteen mukaiset suorituskykyiset joukot ja niiden tarvitsema henkilöstö sekä luodaan edellytykset joukkojen perustamiselle.

- kehitetään ja ylläpidetään henkilöstörakennetta sekä tehtäväkokoontia
- jatketaan oppimisympäristöjen sekä virtuaalisten koulutusympäristöjen kehittämistä ja ylläpitoa
- kehitetään joukkojen harjoitustoimintaa.

Puolustusvoimien toiminnanohjausjärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään kattavia ohjausmenettelyjä ja yhtenäisiä periaatteita, joilla pyritään edistämään kokonaisuuksien hallintaa, läpileikkaavuutta, tuloksellisuuden varmistamista sekä tuottavuutta ja kustannustehokkuutta päätöksenteossa ja päätösten toimeenpanossa.

- tuotetaan tutkimustietoa ensisijaisesti Puolustusvoimien strategisen suunnittelun tarpeisiin

Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2025) -tilausvaltuus

- kehitetään sotilastiedustelun tiedonhankinta-, tiedonhallinta- ja analyysikykyä
- kehitetään kaikille puolustushaaroille yhteisiä tietoliikenne- ja tietojärjestelmiä
- kehitetään maapuolustuksen viestijärjestelmä sekä taistelunjohtoverkko
- kehitetään merivoimille kansallisesti ja kansainvälisesti yhteensopivia johtamisen tietojärjestelmäpalveluja
- kehitetään ilmavoimien taistelunjohton tietojärjestelmän tilannekuva- ja simulointiominaisuuksia
- kehitetään rannikkojoukkojen vaikuttamiskykyä
- kehitetään miehittämättömien ilma-alusten torjuntakykyä
- parannetaan kriittisten järjestelmien käytettävyyttä varaosahankinnoilla sekä hankitaan joukkojen suorituskykyvaatimuksien mukaiset ampumatarvikkeet
- hankitaan ajoneuvoja, taistelijan vaatetusta sekä kenttämuonituskalustoa
- toteutetaan ampuma- ja taistelukoulutuksessa käytettävien simulaattorijärjestelmien päivitys- ja täydennyshankintoja.

3.16 Monitoimihävittäjän hankinta

Vuonna 2025 jatketaan suunnittelua ja käynnistetään F35-hankkeen edellyttämä koulutus ja uuden järjestelmän integrointi muuhun puolustusjärjestelmään. Puolustusvoimat suunnittelee yhteistyössä teollisuuden ja Puolustuskiinteistöjen kanssa F-35-järjestelmän edellyttämän huolto- ja ylläpitokyvyn sekä infrastruktuurin rakentamisen. Rakentaminen toteutetaan F-35-hankkeen edellyttämässä aikataulussa. Monitoimihävittäjän suorituskyky on keskeinen osa Suomen puolustusjärjestelmää, ja se integroidaan osaksi puolustusjärjestelmää.

Monitoimihävittäjän hankinta edellyttää myös tarvittavien toimitila-, sotilasalue-, tietosuoja- ja turvarakentamisen suunnittelua ja toteuttamista sekä suorituskykyjen edellyttämien johtamisjärjestelmäkokonaisuuksien hankintaa. Lisäksi osana kokonaisuutta tuetaan teollisen yhteistyön projektien toteuttamista puolustusministeriön linjausten mukaisesti.

3.17 Tietohallinto

Puolustusvoimat jatkaa johtamisjärjestelmäalan rakenteiden ja toiminnan kehittämistä. Puolustusvoimat toimeenpanee tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen tiedonhallinnan vastuiden selkeyden, toiminnan sujuvuuden sekä palvelutuotannon kyvyn vastata teknologiseen kehitykseen ja edelleen kehittyvään uhkaympäristöön. Puolustusvoimien tulee esittää lisäresurssitarpeet puolustusministeriölle.

Puolustusvoimat kehittää datan käsittelykyvykkyyttään, osaamistaan ja tiedolla johtamista datakonseptin mukaisesti. Datan ja verkostojen tehokas hyödyntäminen edellyttää osaamisen, kulttuurin, prosessien ja teknologioiden systemaattista kehittämistä ja henkilöstön kohdentamista.

Puolustusvoimat jatkaa tietojärjestelmiin sisältyvän järjestelmätiedon hallinnan kehittämistä siten, että se mahdollistaa järjestelmien kustannusseurannan ja elinkaarisuunnittelun sekä haavoittuvuustietojen hyödyntämisen. Tietojärjestelmähankkeita käynnistettäessä määritetään tavoiteltavat hyödyt. Kehittämishankkeissa hyödynnetään hallinnonalan digiperiaatteita. Hyötyjen saavuttamista seurataan ja niiden avulla arvioidaan hankkeen onnistuminen kustannusarvion ja toteutuneiden kustannusten kanssa.

Puolustusvoimat kehittää tietojenkäsittely-ympäristöjään vastaamaan kehittyviä uhkia ja uusia datan- ja tiedonkäsittelytarpeita. Kokonaisvaltaisella lainsäädäntöön, standardeihin ja Naton vaatimuksiin perustuvalla tietoturvallisuuden hallinnalla tunnistetaan ja hallitaan riskejä. Tavoitteena on kyky havaita ja torjua kehittyneitä uhkia sekä saavuttaa todennettu korkean varautumisen ja tietoturvallisuuden taso määritetyillä osa-alueilla. Kokonaisvaltainen kybersietoisuuden arviointi kattaa kaiken infrastruktuurin, järjestelmien ja palvelujen sekä turvallisuuden hallinnan osa-alueet.

Puolustusvoimien arviointi- ja hyväksyntäkyvykkyyttä kehitetään yhteistyössä Traficommin kanssa niin, että voidaan saavuttaa itsenäinen kyky erikseen määritellyllä tavalla. Puolustusvoimat kehittää tietoturvallisuuden ja kyberturvallisuuden hallintaa standardeihin perustuen sekä laatii kyberturvallisuuden riskienhallinnan toimintamallin. Osana toiminnan kehittämistä tulee laatia suunnitelma arviointitoiminnan organisoinnista sekä esittää resurssitarve puolustusministeriölle. Arviointitoimintaan tarvittavat lisäresurssit (yhteensä 20 htv) on esitetty kyberturvallisuusstrategian laatimisen yhteydessä.

Puolustusvoimat toteuttaa puolustusministeriön koordinoimana valtionhallinnon tarvitsemat Naton johtamisjärjestelmäpalvelut. Nato-jäsenyyteen liittyen tulee laatia arvio tarvittavista resursseista, joilla varmistetaan uusien ja lisääntyneiden palveluiden ylläpito vaatimusten mukaisesti toimialasta riippumatta.

Puolustusvoimat sisällyttää tiedonhallintamalliinsa sellaiset tiedot kumppaniensa tietovarannoista ja -järjestelmistä, jotka koskevat Puolustusvoimia.

Puolustusvoimat varmistaa yhteentoimivuuden, kiinteistötiedon hallinnan ja muun yhteisen tiedonhallinnan tarvittavissa turvallisuusluokissa Puolustuskiinteistöjen kanssa. Kiinteistöautomaation ja turvallisuustekniikan käyttöä ja hallinnan kehittämistä jatketaan yhteistyössä. Turvallisuustekniikan ylläpitovastuun siirtäminen Puolustuskiinteistöille selvitetään.

Puolustusvoimat toimeenpanee toiminnanohjausjärjestelmän kehittämishankeen (PVERP2.0) rakentamisvaiheen 1 vuoden 2026 loppuun mennessä, jossa korvataan nykyinen PVSAP-ratkaisu. Rakentamisvaihe 2:n laajuudesta ja sisällöistä tehdään erilliset päätökset. Tavoiteaikataulu on vuodesta 2027 alkaen.

Puolustusvoimat kehittää asevelvollisten sähköistä asiointia osana valtionhallinnon digitalisointia tavoitteena sähköinen asiointimahdollisuus kaikille asevelvollisille siten, että ulkoiset palvelut on digitoitu vuoden 2025 loppuun mennessä. Asiointipalvelukokonaisuus on valmis vuoden 2030 loppuun mennessä.

Puolustushallinto osallistuu Kenttäjohtamisjärjestelmän (KEJO) kehittämiseen. Puolustusvoimat aloittaa järjestelmän operatiiviseen käyttöön oton vuoden 2025 kuluessa.

Puolustusvoimat ottaa käyttöön viranomaisten mobiilin viestintäratkaisun (Virve 2.0) tarkoituksenmukaisessa laajuudessa vuodesta 2025 alkaen.

3.18 Tilahallinta ja ympäristönsuojelu

Merkittävien investointitarpeiden toteuttamisen välttämättömänä edellytyksenä on vaikuttava toimitilajohtaminen. Puolustushallinto tarkistaa ja päivittää tilahallinnan keskeiset toimintamallit ja organisaation siten, että ne mahdollistavat tilahallinnan tehokkaan, keskitetyn suunnittelun ja johtamisen, tilakustannusten hallinnan sekä kahdenvälisiin ja Nato-jäsenyyden tarpeisiin vastaamisen ja näihin liittyvien rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämisen. Kumppanuutta Puolustuskiinteistöjen kanssa hyödynnetään täysimääräisesti. Tarvittavat muutokset toimeenpannaan.

Julkisen talouden merkittävät haasteet tunnistetaan ja niihin varaudutaan strategisella toimitilajohtamisella ja investointisuunnittelulla. Toimitilainvestointien suunnittelua kehitetään vuonna 2025 käyttöön otetun valtion toimitilainvestointien ohjausmallin mukaisesti.

Liittokunnan ja liittolaisten kanssa yhdessä laaditut operatiiviset suunnitelmat antavat vaatimuksia ja perusteita infrastruktuurin kehittämiseksi. Painopisteitä ovat Puolustusvoimien suorituskykyjen kehittäminen osana liittokuntaa sekä yhteisen puolustuksen ja DCA-sopimuksen toimeenpanon edellyttämä infrastruktuuri, suojatilojen parantaminen, Laivue 2020- ja F-35-hankkeiden edellyttämä infrastruktuuri, varastoinnin kehittäminen sekä toimitilojen käytettävyys, tehokkuus ja terveellisyys.

Toimitilojen ja niihin liittyvien prosessien valmiutta, turvallisuutta ja kriinkestävyyttä kehitetään edelleen Puolustusvoimien ja Puolustuskiinteistöjen yhteistyössä. Puolustuskiinteistöjen valmiuslähtöisen ylläpidon palvelumallin käyttöönottoa jatketaan yhteistoiminnassa siten, että uusi toimintamalli on otettu käyttöön vuoden 2025 loppuun mennessä. Kiinteistöihin ja niiden verkostoihin liittyvien automaatiojärjestelmien ja muun kriittisen infrastruktuurin kybersuojaa tehostetaan. Kiinteistöihin liittyvän huoltovarmuuden ja energiasensienssin parantamista jatketaan mm. parantamalla energiatehokkuutta, lisäämällä varajärjestelmien kattavuutta, pidentämällä toimituskatkoksiin varautumisen aikajännettä, varmistamalla polttoainehuollon toimitusketjut ja varapolttoaineiden saatavuus sekä kiinnittämällä enemmän huomiota energiansäätelyn tasoihin kohteissa. Puolustusvoimat kehittää energiaohtamista ja energia-asioiden koordinaatiota energiaohtamisen työryhmän työhön perustuen.

Puolustusvoimat jatkaa aktiivisesti työtä toimitilojen sisäilmaolosuhteiden parantamiseksi yhteistyössä Puolustuskiinteistöjen kanssa. Sisäilmasta ja hengitystieoireilusta johtuvat ongelmat huomioidaan toiminnan, puhtaanapidon ja koulutuksen suunnittelussa sekä sisäilmahavaintojen käsittelyssä. Astmaatikaille, allergikoille ja sisäilmasta oirehtiville järjestetään allergia- tai vastaavia tiloja, joissa altistumista mikrobeille ja allergeeneille voidaan paremmin hallita. Tällaisten erityisryhmien palvelus- ja koulutustavoitteita mukautetaan sisäilmaolosuhteet huomioiden ja yhdenvertaisuusperiaatteita noudattaen. Erityistä huomiota kiinnitetään varusmiesten majoitustilojen sisäilman laatuun ja seurantaan altistumisten sekä sisäilmaperusteisten palveluksen keskeyttämisten vähentämiseksi.

Uudistettu valtioneuvoston periaatepäätös valtion kiinteistöstrategiaksi 2030 (16.12.2021) ohjaa valtion kiinteistöjen omistamista. Vastaavasti päivitetty valtioneuvoston periaatepäätös valtion toimitilastrategiaksi (16.12.2021) ohjaa valtion työympäristöjen ja toimitilojen käyttöä. Periaatepäätökset toimeenpannaan osana Puolustusvoimien uudistetun toimitilastrategian toimeenpanoa. Toimitilastrategian päivitys valmistuu vuoden 2025 aikana.

Puolustusvoimat jatkaa yhteistyössä Puolustuskiinteistöjen kanssa kiinteistömenosäästöjen toimenpideohjelman toteuttamista mittavien investointien aiheuttaman toimitilakustannusten nousun hallitsemiseksi. Budjettisidonnoisen kiinteistömenokaton (11 %) perusteet tarkistetaan puolustusbudjetin kasvattamisen takia ja Puolustusvoimat ja Puolustuskiinteistöt asettavat vuoden 2025 aikana yhteiset pitkän aikavälin tavoitteet toimitilakustannusten kehitykselle.

Jatketaan Naton puolustusinvestointiohjelman (NSIP) kansallisen toimintamallin valmistelua puolustusministeriön ohjauksen mukaisesti ja varmistetaan toimintamallin tehokkaan toimeenpanon edellyttämät resurssit ja osaaminen. NSIP-rahoituksen edellytysten varmistaminen (infrastruktuuri ja

tietoliikennetarkistukset) tulee ottaa huomioon kaikessa yhteistä puolustusta koskevassa suunnittelussa. Edistetään mahdollisesti yhteisrahoituskelpoisiksi tunnistettujen hankkeiden suunnittelua ja rahoituksen hakemista.

Kruunuasunnot Oy:ä kehitetään valtion erityistehtäväyhtiönä Puolustusvoimien asunto- ja majoituspalveluiden tuottajaksi. Puolustusvoimat laatii yhteistyössä Kruunuasuntojen kanssa tarvittavat yhteistoiminta-asiakirjat. Yhteistyöprosesseja ovat muun muassa turvallisuuden hallinta, investointien suunnittelu, asumistarpeiden suunnittelun integrointi Puolustusvoimien suunnitteluprosessiin, asumisratkaisujen konseptointi sekä vuokrauspalvelut. Käynnistetään Palvelussuhdeasuntostrategian ja palvelussuhdeasuntoja koskevan Puolustusvoimien sisäisen ohjeistuksen päivitys.

Hallitusohjelman tavoitteena on, että Suomessa on noin tuhat ulkoampumarataa vuosikymmenen loppuun mennessä. Painopiste on kivääriratojen ja toiminnallisten ratojen riittävässä määrässä koko maassa. Pääesikunta arvioi vuoden 2025 loppuun mennessä maanpuolustuksen ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen ampumaratakapasiteettitarpeen vuodelle 2030. Selvityksessä tulee arvioida lisäksi Puolustusvoimien mahdollisuuksia tukea eri keinoin vapaaehtoisen maanpuolustuksen ja muiden viranomaisten ampumarataharjoittelua Puolustusvoimien omilla sekä muiden omistamilla radoilla.

Puolustusvoimat jatkaa ympäristöjärjestelmän mukaista toimintaa ja päivitetyn ympäristöstrategian toimeenpanoa sekä tukee kansallisten energia- ja ilmastotavoitteiden toteutumista. Puolustusvoimien Energia- ja ilmasto-ohjelman 2022–2025 toimeenpanoa jatketaan ja ohjelma päivitetään seuraavalle kaudelle. Puolustusministeriön asettamien päästövähennystavoitteiden toteuttamiseksi laaditun Puolustusvoimien päästövähennysten tiekartan (17.10.2023) toimeenpanoa jatketaan. Vuoden 2025 aikana arvioidaan käynnistettyjen toimenpiteiden riittävyys tavoitteiden saavuttamiseksi sekä tavoitetaso suhteessa toimintaympäristön ja toiminnan muutoksiin. Arvioinnin tulokset sekä tarvittaessa esitykset jatkotoimenpiteiksi raportoidaan puolustusministeriölle. Puolustushallinnon ilmastomuutokseen sopeutumisen suunnitelman toimeenpanoa jatketaan. Puolustusvoimat jatkaa pilaantuneiden alueiden hallintaa sekä ampuma- ja harjoitusalueiden ympäristönsuojelun parantamishanketta.

Puolustushallinto jatkaa toimia hankkeiden ja hankintojen ympäristönäkökohtien ja vastuullisuuden huomioimisen kehittämiseksi. Lisäksi jatketaan aktiivista kansainvälistä kiinteistö- ja ympäristöyhteistyötä pääpainona pohjoismainen sekä Nato- ja EU-yhteistyö.

3.19 Organisaatioturvallisuus

Puolustusvoimat varmistaa turvallisuustoiminnan korkean tason kaikissa tilanteissa ja kehittää sen suorituskykyä huomioiden heikentyneen turvallisuustilanteen ja lisääntyvän kansainvälisen toiminnan vaikutukset. Yhteiskunnan häiriötiloihin ja laaja-alaiseen vaikuttamiseen varaudutaan kehittämällä turvallisuustilannekuvaa, turvallisuustilannejohtamista ja turvallisuusviranomaisten yhteistoimintaa.

Turvallisuustoimiala varautuu Naton läsnäoloon Suomessa. Turvallisuuden kaikkien toimintojen tulee olla varautuneita siihen, että Suomeen sijoitetaan kansainvälisiä joukkoja ja valmistaudutaan ulkopuolisen materiaalin vastaanottamiseen.

Puolustusvoimat huolehtii osaavan turvallisuushenkilöstön riittävydestä. Resurssien tehokkaaseen käyttöön ja pitkäjänteiseen osaamisen kehittämiseen tulee kiinnittää huomiota. Tehtäväkiertoa ja tehtävien houkuttelevuutta tulee kehittää henkilöstön osaamista ja turvallisuustoiminnan suorituskykyä tukevalla tavalla, hyödyntäen kansainväliset työ- ja kouluttautumismahdollisuudet.

Turvallisuusselvitysmenettelyn resursointi on turvattava ja ruuhkat pyrittävä purkamaan mahdollisimman nopeasti. Ruuhkat eivät saa vaarantaa Puolustusvoimien toiminnan turvallisuutta.

Kansainvälisiin tietoturvallisuusvelvoitteisiin liittyvää osaamista, erityisesti Naton velvoitteiden osalta, tulee vahvistaa entisestään Pääesikunnassa yhteistyössä puolustusministeriön määrätyn turvallisuusviranomaisen (PLM DSA) kanssa.

3.20 Tekninen turvallisuus

Puolustushallinto varmistaa riittävät teknisen turvallisuuden alan resurssit säädösten ja säädösmuutosten mukaisiin tarpeisiin ja Nato- standardien arviointia ja käyttöönottamista varten. Puolustusvoimat muodostaa käsityksen teknisen turvallisuuden alan säädösmuutostarpeista.

Viranomaisvalvonta korostuu useiden teknisen turvallisuuden säädösmuutosten ja teknisen turvallisuuden alaan kuuluvien kansainvälisten Nato-standardien ja uusien käytänteiden käyttöönoton vuoksi. Teknisen turvallisuuden viranomaisvalvontaa on uusien säädösten perusteella kehitettävä ja terävöitettävä.

Puolustusvoimat ylläpitää, kehittää ja toteuttaa räjähdevarastosuunnitelmaansa muuttuvien säädösvaatimusten mukaisesti.

Puolustusvoimat jatkaa laatimaansa kemikaalikohteita koskevan korjaussuunnitelmansa toteuttamista.

4. Sotilaallinen kriisinhallinta (27.30.)

Sotilaallinen kriisinhallinta on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, ja sen kautta vaikutetaan ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseen. Osallistumisen kansalliset tavoitteet asetetaan operaatiokohtaisesti. Osallistumisen tavoitteiden tulee olla ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden lisäksi myös sotilaallisia, kuten suorituskyvyn tai toimintamallien kehittäminen. Tavoitteiden asettelussa on entistä enemmän kiinnitettävä huomioita vaikuttavuuden arvioinnin mahdollistamiseen. Osa tavoitteista voi olla osallistumisen mahdollistamia johdettuja tavoitteita.

Suomi jatkaa osallistumistaan kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan EU:n, YK:n, Naton ja maaryhmien puitteissa. Suomen lähestymistavassa painottuvat kokonaisvaltainen kriisinhallinta sekä toiminnan vaikuttavuus ja tarveperustaisuus. Suomi osallistuu myös YK:n nopean toiminnan joukkoihin ja on mukana niiden toiminnan kehittämisessä. Ulkomailla operoivia joukkoja tarkastellaan kokonaisuutena, joka koostuu niin sotilaalliseen kriisinhallintaan kuin Naton rauhan ajan tehtäviin sekä Naton ja EU:n valmiusjoukkoihin osallistumisesta. Osallistumistarpeet suhteutetaan kansallisiin resursseihin, jolloin sotilaalliseen kriisinhallinnassa käytettävien joukkojen ja muiden operoivien joukkojen tasapaino suhteessa kansallisiin resursseihin huomioidaan nykyisten toimeenpanossa ja uusien suunnittelussa.

Operaatioiden valmistelussa ja toteutuksessa huomioidaan, että operaatiot ovat monimuotoisia, ja niissä tarvitaan myös erityissuorituskykyä. Kansallisiin osallistumispäätöksiin on edelleen tarkoituksenmukaista luoda joustavuutta, samalla pyritään pitkään jatkuvissa operaatioissa suunnitelmallisuuteen laatimalla osallistumispäätökset toistaiseksi voimassa oleviksi lyhyiden määräaikojen sijaan.

Operaatiot voivat käynnistyä nopeasti, mikä vaatii joustavuutta ja nopeaa reagointikykyä puolustushallinnolta ja valtionjohdon päätöksenteolta. Laaja-alainen suorituskykyjen käyttö operaatioissa on merkittävää niin suorituskykyjen kehittämisen kuin osallistumisen vaikuttavuuden kannalta.

Kriisinhallintaoperaatioista saadut kokemukset hyödynnetään sekä kansallisten että kriisinhallinnan suorituskykyjen kehittämisessä. Sotilaallisen kriisinhallinnan suorituskykyjä on kyettävä käyttämään vaativissa ja nopeasti käynnistettävissä eri organisaatioiden tai koalitioiden operaatioissa sekä koulutus- ja neuvonantotehtävissä.

Suomi osallistuu EU:n ja YK:n nopean toiminnan joukkoihin ja on mukana niiden toiminnan kehittämisessä. EU:n nopean toiminnan joukot ja operaatioiden toteutuksen mahdollistavat tukitoiminnot (European Union Rapid Deployment Capacity, EU RDC) on tarkoitettu EU-alueen ulkopuoliseen toimintaan ja ne toteutetaan YK:n nopean toiminnan joukkojen tavoin sotilaallisena kriisinhallintaoperaationa.

YK:n nopean toiminnan joukkoihin osallistumista tarkastellaan vuosittain ja osallistumisessa pyritään hyödyntämään samoja joukkoja kuin Naton ja EU:n nopean toiminnan joukoissakin.

Osallistumista kriisinhallintaan ohjataan vuosittain laadittavilla ohjauskirjeillä, joiden perustaksi pyydetään sotilaalliset neuvot. Uusista ja merkittävästi muuttuvista operaatioista laaditaan tapauskohtaisesti omat ohjauskirjeensä.

Toiminnallinen tulostavoite sotilaalliselle kriisinhallinnalle:

- Puolustusvoimat on ylläpitänyt valmiutta osallistua ja on toteuttanut sille osoitetut sotilaalliset kriisinhallintatehtävät.

Tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet sotilaalliselle kriisinhallinnalle:

- Puolustusvoimat on ylläpitänyt valmiutta osallistua YK:n operaatioihin sen valmiusjoukkojärjestelmään ilmoitetuilla joukoilla.

- Puolustusvoimat on tukenut kansallista päätöksentekoa sotilaallisella neuvolla, mistä selviää käytettävien kansallisten resurssien tarjoamat mahdollisuudet operaatioihin osallistumiselle tai tarpeet niiden päättämiseksi.
- Puolustusvoimat on arvioinut sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden vaikuttavuutta sotilaallisella tasolla kansallisesta ja operaationäkökulmasta.

5. Hallinnonalan määrärahat

Eduskunta on myöntänyt vuoden 2025 talousarviossa määrärahat ja tilausvaltuudet tulossopimuksessa asetettujen tulostavoitteiden saavuttamiseksi. Puolustusministeriö on vahvistanut osaltaan vuoden 2025 talousarvion tilijaottelun valtion talousarviosta annetun asetuksen (1992/1243) 11–12 pykälien edellyttämällä tavalla. Jatkovuosien toiminnan suunnittelu perustuu julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2026–2029 sisältyvään kehykseen.

Puolustusministeriön hallinnonalan määrärahat

Pääluokka 27 (1 000 euroa)	2024 TP	2025 TA+LTA	2026 Kehys ¹⁾	2027 Kehys ¹⁾	2028 Kehys ¹⁾	2029 Kehys ¹⁾
27.01. Puolustuspolitiikka ja hallinto	574 460	563 739	695 682	895 777	826 466	1 317 639
<i>27.01.01 Puolustusministeriön toimintamenot</i>	18 493	18 688	20 089	20 231	20 231	20 231
<i>27.01.21 Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha ²⁾</i>	3 572	-	-	-	-	-
<i>27.01.29 Puolustusministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot ²⁾</i>	501 095	514 763	641 697	841 641	772 330	1 263 503
<i>27.01.66 Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet</i>	51 300	30 308	33 896	33 905	33 905	33 905
27.10. Sotilaallinen maanpuolustus	4 739 483	5 977 242	5 567 157	5 579 869	6 552 589	7 111 017
<i>27.10.01 Puolustusvoimien toimintamenot</i>	2 327 724	2 543 209	2 518 874	2 498 250	2 748 067	2 880 775
<i>27.10.18 Puolustusmateriaalihankinnat ²⁾</i>	1 138 483	1 570 584	1 557 086	1 613 622	1 698 525	3 352 245
<i>27.10.19 Monitoimihävittäjien hankinta ²⁾</i>	1 263 481	1 852 774	1 482 202	1 459 002	2 097 002	869 002
<i>27.10.50 Maanpuolustus- ja veteraanijärjestöjen toiminnan tukeminen</i>	9 795	10 675	8 995	8 995	8 995	8 995
27.30. Sotilaallinen kriisinhallinta	62 638	64 930	66 025	71 025	71 025	71 025
<i>27.30.20 Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot</i>	62 631	64 920	66 015	71 015	71 015	71 015
<i>27.30.95 Kurssivaihtelut</i>	7	10	10	10	10	10
PL 27 YHTEENSÄ	5 376 581	6 605 911	6 328 864	6 545 671	7 450 080	8 499 681

¹⁾ Valtioneuvoston julkisen talouden suunnitelma vuosille 2026–2029 (sis. kehyspäättös 30.4.2025)

²⁾ Määrärahaa ja käyttöä on kohdennettu PLM ja PV.